

DIRVA

Nr. 138

Lapkr.-Nov. 30, 1962

Cleveland, Ohio

Naujos galimybės Maocetungui

CHRUŠČIOVO SUPASAVIMAS KUBOJE SUMAISĖ KORTAS IR JO BICIULIUI MAOCETUNGULI. — ATSIDURĖS PRIEŠ DILEMĄ: SEKTI CHRUŠČIOVĄ AR TOLIAU KOVOTI, MAOCETUNGAS, KAD IR KOLIODAMASIS PASIRINKO PIRMAJĄ IŠEITI TIKĖDAMAS PO SAVO PIRMŲJŲ LAIMĖJIMŲ GAUTI GERESNĖS POZICIJAS DIPLOMATINEI AKCIJAI. — JOS LAUKIANT REIKIA ATSIMINTI, KAD INDIJA NĖRA VIENALYTĖ TAUTINĖ VALSTYBĖ.

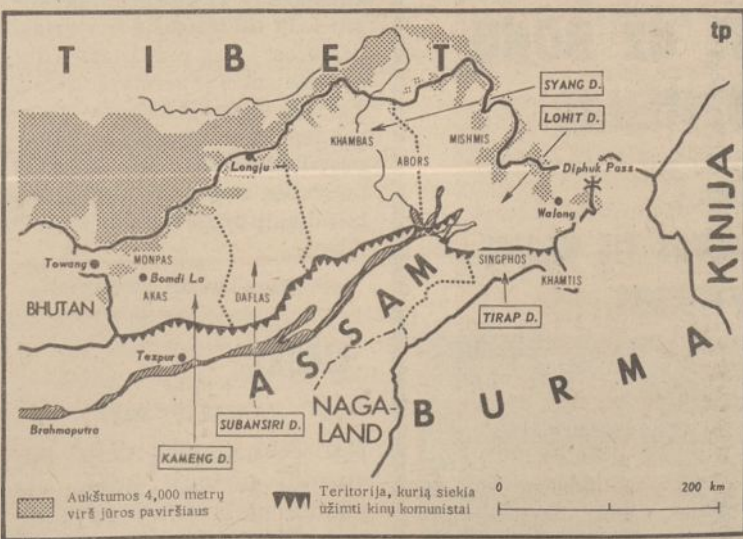
VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Staigus Kinijos komunistų paliaubų pasiūlymas Indijai tuo metu, kada Indijos karinis pasipriešinimas buvo, galima sakyti, visai palaužtas, sukėlė tokia pat nusistebėjimo bangą visame pasaulyje, kaip ir nelauktas kiniečių puolimas vos 24 val. prieš Kubos krizės išsprendimą. Tačiau giliau pagalvojus ir atsiminus komunistų taktiką, toks jų paliaubų pasiūlymas nėra jokia staigmena.

Taip kaip Chruščiovas bandė įsistiprinti Kuboje, o pagautas stengėsi išgelbėti bent Castro režimą, taip ir Maocetungas pastebėjęs, kad Chruščiovas traukiasi atgal, suprato (ir greičiausiai buvo Maskvos pamokytas), kad ir jam reikia sustoti bei nepradedant totalinio karo kuo daugiausiai laimėti iš naujai susidariusios padėties.

Laukiant tolimesnės įvykių raidos Himalajų pakalnėse, verta kai ką prisiminti apie Indiją. Visų pirma žodis Indija yra daugiau geografinė, kaip tautinė sąvoka, nes Indijoje gyvena įvairiausių tautų, kurios

vartoja net 200 kalbų bei tarmių ir tokiu būdu indų inteligentams savo tarpe

Vieta, dėl kurios gali įsiliesnoti pasaulinis karas.

yra lengviausiai susikalbėti angliškai.

Indijos istorija siekia per 3.500 metų, o kultūra net 6.000 m. Tačiau per tuos 3.500 metų Indija, jei ir būdavo sujungta į vieną valstybę, tai tik svetimų pavergėjų. Arijų dar 1.500 m. prieš Kristų, mongolų 1.500

p. Kr. ir britų nuo 1.700 m. Per 300 metų užtrūkęs britų valdymas išvystė tam tikrą indų vienybės pageidavimą, tačiau toli gražu ne visi 300 ar 400 milijonų indų lygiai tos vienybės trokšta. Vienu žodžiu, Indija nėra vienalytė tautinė valstybė, kaip kad Vokietija ar Prancūzija. Tai visados reikia turėti galvoje, svarstant Indijos-Kinijos ginčą.

Tuo tarpu Kinija yra daugiau vienalytė valstybė, kurios valstybinės tautinės

tradicijos siekia kelis tūkstančius metų. Ir būdinga, kad komunistinės Kinijos pretenzijom į Indijos-Tibeto pasienio plotus pritaria visi skaitlingi užsienio kiniečiai ir net Formozos salą valdanti Čangkaišeko vyriausybė!

Kiniečių puolimo pirmasis tikslas, atrodo, buvo Chruščiovo įsigalėjimo Kuboje proga įsiviešpatuoti Indijos Himalajų kalnų pusėje, iš kur pavasarį galima būtų pradėti tolimesnę ofenzivą į pietus. Atsidūrusi prieš tokią perspektyvą, Indijos vyriausybė kreipėsi į JAV ir D. Britaniją pagalbos. Jei Chruščiovo planai Kuboje nebūtų nuėję niekais, kiniečių perspektyvos būtų buvusios labai geros. Tačiau Chruščiovui supasavus Kuboje, JAV ir D. Britanija galės Indijai daugiau padėti ir Maocetungas atsisotų prieš dilemą: pasekti Chruščiovo pavyzdžiu ar toliau kovoti. Atrodo, kad

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

ŠEŠERI metai praėjo, kai lapkričio mėnesį sovietų tankai užslopino Vengrijos revoliuciją kraujuje ir ašarose.

Nuo to laiko kardinolas Mindszenty, Vengrijos katalikų galva, gyvena savanorišku kalinio gyvenimu. Slapstydamasis nuo komunistų persekiojimo, jis rado prieglaudą Amerikos ambasadoje, kur gyvena laisvas nelaisvėje...

Šiandien jam daugiau kaip 70 metų amžiaus. Jo kambarį stovi paprasta lova, stalas, pora kėdžių, nedidelė spinta ir knygų lentyna. Amerikiečiai norėjo kambarį atremontuoti ir pastatyti geresnių baldų, bet kardinolas atsakė: "Mano tauta būtų laiminga, jei šiandien galėtų gyventi taip, kaip Dievas man leidžia."

KAI prieš šešerius metus kardinolas Mindszenty pasibeldė į Amerikos ambasados duris, su savimi turėjo tik mažą lagaminėlį su keliais religiniais daikteliais. Nuo to laiko jo turtas nei kiek nepadidėjo. Amerikiečiai norėjo padovanoti puošnius religinius rūbus, bet jis kategoriškai atsisakė priimti.

"Tai, ką aš kaip pabėgėlis atsinešiau į šiuos namus, man užtenka".

Kartą per dieną jis išeina pasivaikščioti po ambasados kiemą. Tas kiemas primena kalėjimą: du amerikiečiai sargybiniai saugo kardinolą... nuo komunistų pagrobimo.

Mažai kam leidžiama matytis su kardinolu. Prie jo durų nuolat budi sargybinis, kuris praleidžia tik kardinolui gerai pažįstamus asmenis.

ŠITOJ tremty, kurią kardinolas savanoriškai pasirinko Budapesto centre, rašo atsiminimus. Du tomai jau baigti. Tai istorija žmogaus, kuris drąsiai priešinosi komunizmo įvedimui Vengrijoje, keletą metų buvo laikomas kalėjimų rūsiuose ir 1956 metais išėjęs į laisvę, iš naujo komunistų persekiojamas, turėjo ieškotis prieglaudos Amerikos ambasadoje.

Jis galėtų išvykti į Ameriką ar Vatikaną. Taip bent komunistai užtikrina Amerikos ambasadą. Komunistai norėtų, kad jis dingtų, nes vengrų tauta jį gerbia kaip šventąjį.

Bet kardinolas atsisako.

"Ką aš darysiu kaip svetimšalis užsienyje? Kodėl aš turėčiau apleisti savo gimtąjį kraštą ir tikinčiuosius? Mano vieta būti čia šalia jų. Vengrai mano išvykimą palaikytų išdavystė. Aš niekad neapleisiu Vengrijos ir noriu mirti savame krašte, šalia savo tautos. Dievas taip nori ir aš".

VENGRAS studentas, vaikštinėdamas Budapesto gatvėmis, priėjęs Janos Kadar (Kremliaus gauleiterio) vardu pavadintą gatvę, nusisplovė. Ir tuoj už nugaros išgirdo policininko įspėjimą: -- Prašau, druge, čia nepolitikuoti!.

(vg)

II Kultūros kongresas Chicagoje buvo užbaigtas lapkričio 25 d. puikiai pavykusių simfoniniu koncertu. Orkestrui ir chorui dirigavo komp. Jeronimas Kačinskas iš Bostono. Už orkestro matosi Chicagos Lie-tuvių Operos choras, kuris užbaigė viso simfoninio koncerto programą, atlikdamas kantatą iš St. Šimkaus operos "Pagirėnai".

Vlado Juknevičiaus nuotrauka

Kas yra ir ko nėra

MŪSŲ SAVITARPINIAME POLITIKAVIME

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOJE yra naujas pasiskirstymas pareigomis. Žymiausia naujiena, su kuria dar maža kas tērapsipratęs, toji, kad ALT sekretorius nebe P. Grigaitis, o E. Bartkus. P. Grigaitis dabar yra pirmasis vicepirmininkas. Numatyta, kad P. Grigaitis nebūsiąs tik vicepirmininkas be konkrečių pareigų, kaip anksčiau būdavo, bet būsiąs ir ALT politinės komisijos pirmininkas. Taip, jis vadovautų ALT politinių žygių programos nustatymui ir, galbūt, būtų faktiškasis ALT nusistatymų reiškęjas ir politinių žygių vadovas. Tokį vaidmenį jis buvo apėmęs ir sekretorium būdamas. Dabartiniam persitvarkyme jis turėtų sustiprintą autoritetinęumą tam vaidmeniui atlikti. Tačiau tuo tarpu apie tai kalbama tik tariamąja nuosaka ("vadovautų", "būtų", "turėtų"), nes ko Taryboje dar nėra, tai kaip tik tos politinės komisijos, kurios pirminkinku turėtų būti vicepirmininkas P. Grigaitis.

Jis, P. Grigaitis, manęs, kad ALT politinė komisija turinti būti sudaryta iš kelių dabartinės ALT valdybos narių (kurių iš viso tuo tarpu yra 10, nors turėtų būti 11), ir konkrečiai siūles, kad toji komisija būtų sudaryta iš keturių buvusių Vykdomojo Komiteto narių (L. Šimučio, E. Bartkaus, A. Vaidylos ir paties P. Grigaičio), kuriems visuose ALT politinės veiklos reikaluose dabar pirminkinkautų jau nebe L. Šimutis, o P. Grigaitis.

Bet paaiškėjo, kad visi kiti dabartinės ALT valdybos nariai, išskyrus tik P. Grigaitį ir galbūt A. Vaidylą, politinę komisiją supratę kitaip. Būtent, kad toki komisija apie vicepirmininką P. Grigaitį galėtų būti sudaryta ne iš ALT valdybos narių, o iš kitų (Tarybos arba ir paties vicepirmininko) pasikviestų patarėjų, kurie padėtų P. Grigaičiui rengti sumanymus ir pasiūlymus politinės veiklos srityje. Tai būtų tik patariamasis būrelis, kurio patariama, nutarimus darytų ir veikty visgi pati ALT valdyba, pirmininkaujama L. Šimučio.

Taip suprastas vaidmuo Taryboje P. Grigaičiui nepatiko. Jis

išsitaręs, kad gal tokiose aplinkybėse iš viso pasitrauksias iš Tarybos. Bet tuo tarpu dar galvoja.

ALT INFORMACIJOS CENTRE yra daug senų dokumentų ir daug dulkių ant jų. Yra patalpų gatvė (Broadway) ir geram name (Woolworth Bldg.), bet dažnai (daugeliui atrodo, kad perdažnai) nėra kas tos patalpos duris atidarytų arba bent telefonu atsilieptų tokiems, kurie užsimano gauti informacijų iš informacijų centro. Yra informacijų centro direktorė, bet nėra ką dirguoti. Direktorė vieniša, turidąžnai iš centro pasitraukti, kad palaikytų ryšius su labai arba ir su nelabai svarbiais politikos šulais bei šuleliais, ir nėra ką ji galėtų palikti informacijų centre budėti ir teikti informacijų. Pagaliau, informacijų centre nėra nei kas rinkytų informacijas apie Lietuvą bei turėtų bent apytikrį supratimą, kas su Lietuva dedasi dabar. Yra (ar bent buvo) tik maždaug keliolikos metų amžiaus informacijų archyvas, bet nėra aktualių informacijų.

Todėl A.L. Taryboje yra mintis, kad bene būtų tikslinga panaikinti informacijų neturintį informacijų centrą (neleisti lėšų permažai tenaudojamai patalpai išlaikyti) ir direktorę palikti tik tose pareigose, kurias ji neblogai atlieka, būtent -- ALT viešųjų santykių palaikytojos pareigose.

Ryšium su tuo yra ir vienas keblus rūpestis: surasti, kas

perimtų, iširtų ir išsiųstų informacijų centro archyvą, kuriame, manoma, dar yra iš ankstyvesnių laikų susikaupusios dokumentacijos, savo vertės dar nenustojusios: kad neišeitų panašiai, kaip likviduojant Amerikos Balso skyrių Muenchene, kur likvidacijos darbas pateko į rankas asmenų, nesirūpinusių nei suprasti nei įvertinti lietuvių pareigūnų sukauptos dokumentacijos vertės, ir jie viską nedelsdami pardavė senų popierių (makulatūros) pirkliams.

VLIKO SLOUGSNIUOSE yra vilčių, jog jau nebetoli ta diena, kada Vlikas vėl ne tik galės skelbtis, bet ir bus vyriausia lietuvių veiklos vadovybė. Teisė vadovauti, kaip buvo taip ir tebėra Vliko sluogsnuose visų gyviausiai svarstomas ir visų veikliausiai siekiamas reikalas.

Ši svajonė įvyktų, jei visos stipriai ar silpnai savo individualumą palaikančios grupės - organizacijos įsirašytų (tai yra, grįžtų, ar įstotų) į Vliko narių sąrašą. Bet svajonė būtų sužalota, jeigu vieningas susiorganizavimas tegalėtų įvykti kaip nors pakeistais pagrindais. Frontininkams šiuo metu laikantis "no comment" taktikos tuo reikalu, Vliko sluogsnų viltys daugiausia kryps ta į LNT (Lietuvos Nepriklausomybės Talkos) grupes, ypač į tautininkus (LTS). Chicagoje į juos daromas net spaudimas, grindžiamas logikos ir moralės sam-

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Vatikanas praneša, kad Popiežius Jonas XXIII sunkiai serga ir kad gali tekti daryti operaciją. Pradžioje buvo manyta, kad 81 metų amžiaus Katalikų Bažnyčios galva yra tik lengvai persišaldęs.

• Sov. Sąjunga sutiko U Thant išrinkimu JTO sekre-

torium pastoviam 5 metų terminui. Tai reiškia, kad "troikos" reikalavimas JTO sekretariate atpuola.

• Prezidentas De Gaulle mirti nuteistam gen. Jouhand pakeitė bausmę kalėjimu iki gyvos galvos.

• Indijon išskridęs JAV sekretoriaus padėjėjas A. Harriman lankosi ir kitose Azijos kontinento valstybėse, kad sudarius tvirtesnę bloką Raud. Kinijos agresijai atremti. Sunkiausia susitarti su Pakistano valstybe, turinčia neišspręstų klausimų su Indija.

• Raud. Kinija išvystė ir diplomatinę ofenzivą, daugiausia Azijos ir Afrikos valstybių tarpe, kad gauti bent moralinę paramą savo agresijai pateisinti.

• Suintensyvinimas anti-stalininės linijos Sov. Sąjungoje gali atsiliepti ir literatūroje. Kai kurie rašytojai, kaip Jevtušenko, skundžiasi, kad jų raštai tebecenzūruojami stalinistų.

• K. Adenaueris sutiko atsakyti J. Strauss įtraukimo Vak. Vokietijos vyriausybėn, kad patenkinus laisvųjų demokratų partijos reikalavimus ir išvengus didesnės vyriausybės krizės.

Kariauti Himalajų kalnuose nelengva. Štai kokiomis priemonėmis indų kareiviai bando pastumėti karinį sunkvežimį ir lengvąjį lauko patranką...

Vertė J. P. PALUKAITIS

(94)

— Jie gali kiekvieną akimirą vėl pradėti ugnį, — sušuko protestuodamas Reinoldas; automatų poškėjimas buvo taip staigiai liovesis, kaip ir prasidėjęs. — Jie gali jį ten, kur jis guli, sušaudyti kaip rėtį.

— Tad juo mažiau pagrindo tamstai leistis savižudybėn.

— Bet Sandoras laukia! Viskas įvyko taip greitai, kad jis tikrai nebus pastebėjęs ženklų!

— Sandoras nekvailas. Jam nereikia jokio ženklų. — Grafas surizikavo pažvelgti pro medžio kamieną ir pamatė, kaip vilkikas krypavo lauko keleliu link tiltelio. — Jei tiltas dabar išlėks į orą, tai tas prakeiktasis tankas sustos ir iš tos vietos, kur dabar yra, mus suskaldys į šipulius; arba dar blogiau: jis gali apsisukti ir atbulas per upę pasiekti plentą. Tai žino Sandoras. Pasisaugok!

Reinoldas prisidengė. Vilikikas buvo jau beveik ant tilto. Dar dešimt metrų, dar penki metrai ir dabar jis slinko išgaubimu aukštyn. Sandoras perilgai laukė, galvojo Reinoldas, tikrai perilgai laukė — tačiau staiga blykstelėjo ir pasigirdo duslus detonacijos griaustinis — toli gražu ne toks garsus, kokio Reinoldas buvo laukęs — ir po to griūvančio mūro dundėjimas, metalinis žviegimas ir tarškėjimas, baigiasis trenksmu, kuris žemę beveik lygiai vienodai sudrebino, kaip ir anksčiau sprogimas, kai vilkikas per galvą nuvirtė upėn, sulenkdamas ilgąjį vamzdį, lyg popierinę tūtelę.

— Puiku! — sumurmėjo Grafas. — Mūsų Sandoras puikiai jį sudorojo.

Jis kalbėjo įprastu, šaltai ironišku balsu; tačiau buvo galima pastebėti, kad jis gana sunkiai suvaldė savo pyktį. Jis pagriebė lauko telefoną, stipriai pasuko rankeną ir laukė.

— Hidas? Čia Howarthas. Tu idiote, vargše kvaily! Ar nežinai, ką dabar nušovėte?

— Iš kur aš turėčiau žinoti? Ir kas man rūpi! — pasakė Hidas tokiu balsu, iš kurio buvo dingęs užtikrintos persvaros jausmas; patrankos praradimas regimai buvo jam didelis smūgis.

— Tai aš tamstai pasakysiu, kiek tamstai rūpi, — tęsė Grafas tokiu balsu, kuris buvo šaltas ir slidus, kaip šilkas. — Tai Janscijūs kliudėte, ir jeigu jis jau negyvas, tai tamstai būtų geriau kartu su mumis šią naktį pereiti Austrijos sieną.

— Ar tamsta pamišai?

— Klausyk tamsta atidžiai ir pasakyk tada, kuris iš mūsų dar tebeturi tvarkoj visus penkis savo pojūčius. Jeigu Janscis nebegyvas, mes visiškai nebesidomime jo žmone ir dukterimi. Jūs tada galite su jomis daryti, ką norite. Jeigu Janscis nebegyvas, mes šią naktį pereisime Austrijos sieną, ir dvidešimt keturiomis valandomis vėliau profesoriaus istorija pasirodys visoje Vakarų spaudoje, su stambiomis antraštelėmis pirmuosiuose puslapiuose. Aukštieji ponai Maskvoje ir Budapeste pasius — o aš dar specialiai pasistengsiu, kad spauda smulkmeniškai atspakotų mūsų pabėgimą — ir tą vaidmenį, kurį tamsta, pulkininke Hida, jame suvaidina. Tai reikš tamstai Sibirą, jei turėsi laimės; bet greičiau tamsta, sakykim, paskės visiškam pradingime. Jei Janscis mirs, mirsi ir tamsta — ir niekas nežino to geriau už tamstą, pulkininke Hida.

Tęsėsi ilgesnė pauzė, ir, kai Hidas pagaliau prabilo, jo balsas tebuvo tik kimus šnibždėjimas.

— O gal jis dar nėra miręs, majore Howarthai.

— Tai pamatysime. Aš dabar nueisiu patikrinti. Ir jeigu tamstai dar tebera kiek svarbi sava gyvybė, tai sušvilpk atgal savo plėšriuosius šunis.

— Aš tuoj pat duosiu įsakymą.

Grafas nusiėmė ausines ir pasižiūrėjo į Reinoldą, kuris nieko nesuprasdamas spoksojo į jį.

— Ar tamsta rimtai? Ar tamsta tikrai nori Juliją ir jos motiną...

— Sakyk, kuo tamsta mane laikai iš tikrųjų, ką? Atsiprašau, aš nenorėjau tamstai įgelti. O tai veikė labai įtikinamai, ar ne? Žinoma, aš tik blefauja, tačiau Hidas, sukrėstas kaip dar niekada savo gyvenime, to nepastebėjo, o jeigu jis ir bus pagalvojęs, kad blefuoja, tai vis dėlto nedrįs rizikuoti. Dabar persvara mūsų pusėje. Einam, jis jau bus spėjęs atšaukti savo šunis.

Abu nubėgo ant plento ir pasilenkė virš Janscio. Jis gulėjo ant nugaros, rankas ir kojas atmetęs, tačiau jo kvėpavimas buvo ramus ir vienodas. Jiems nereikėjo ilgai ieškoti sužeidimo — raudonumas kraujo, nutėkėjusio iš ilgos žaizdos, einančios nuo smilkinio pro ausį, ryškiai atsimušė snieginiam plaukų baltume. Grafas pasilenkė prie žaizdos, trumpai ją apžiūrėjo ir vėl atsitiesė, jo veide pasirodžius plačiai šypsenai.

— Ne, taip lengvai Janscis nemiršta. Kulipkos nubrėžimas, nemanau net, kad būtų sutrupintas kaulas. Jis greičiausiai jau už poros valandų vėl bus puikiausioje tvarkoje. Padėk man jį pakelti.

— Aš paimsiu, — pasakė Sandoras, dabar pasirodęs iš miško ir švelniai juos nustumdamas šalin. Jis pasilenkė prie Janscio, pakišo apačion rankas ir pakėlė, kaip keliama kūdikį. — Ar jis sunkiai sužeistas?

— Ne, Sandorai, tik nubrėžimas, greičiausiai nuo rekošetų. Beje, tiltą ten puikiai sutvarkei. Paguldyk jį sunkvežimiu, gerai? — Paskui atsisuko į Kazoką ir pasakė: — Vieloms kirpti žirkles, paskui šio telefono stulpai ir laukti, kol duosiu ženklą. O tamsta, pone Reinoldai, būk toks geras, užvesk motorą. Jis jau bus spėjęs atšalti.

(Bus daugiau)

MŪSŲ SAVITARPINIAME POLITIKAVIME

(Atkelta iš 1 psl.)

protavimais: jei dalyvaujate Taryboje, tai kaip galite būti atsisakyre nuo Vliko!

Tautininkų sluogsnuose yra pripažinimo, kad tame spauidime yra logikos. Bet juose nėra įsitikinimo, kad nepriklausomybinei veiklai būtų rimtai patarnauta, jei būtų pasitenkinta vien tik paprastu įsirašymu Vliko narių sąrašus. Tas įsitikinimas pagrįstas irgi ne taip jau lengvai sugriauinama ar atmetama logika: darbas (ar bent stengimasis dirbti) turėtų būti svarbesnis ir pirmon vieton statomas reikalas, o ne ambicija užsitikrinti neginčijamos vyriausios vadovybės vardą. Taigi, tautininkų sluogsnuose yra palankios valios kalbėtis, tartis apie visybendrai dirbtiną darbą (apie tai, ką bei kaip reikia daryti, ko nereikia ar neverta daryti), ir apie bendro darbo sutvarkymą mūsų dabar turimas sąlygas atitinkančiu būdu. Bet nėra entuziazmo kalbėtis apie paprastą įsirašymą Vliko na-

rius ir pradėti iš pradžių tai, kas jau baigėsi nesėkmingai. Vliko sluogsnuose yra kaip tik atvirkščias nusiteikimas: pagrindinis reikalas -- vadovavimas, o paskui bus galima pakalbėti ir apie darbą...

Yra Vlike ir "išsvajotų patvirtinimų" viltims, kad vadovavimo svajonė jau netrukus išsipildysianti. Vliko pirmininkas šį kartą išsiuntinėjo daug pakvietimų šalia Vliko esantiems asmenims bei organizacijoms, kuriuose buvo kalbinama atvykti į Vliko posėdžius ir dalyvauti juose ne tik tytomis, bet netgi pasidalinant mintimis apie uždavinius ir jų vykdymą. Daugelis kvietimų atliko mandagumo pareigą ir, jei ir neatvyko, tai pasveikino susirinkimą. Iš sveikinimų turinio, o ypač iš sveikintojų sąrašo Vlike susidarė įsitikinimas, kad tai yra maždaug kone visos tautos vardu duodamų įgaliojimų patvirtinimas (ir entuziastingas pasidavimas vadovybei). Tas įsitikinimas yra perteiktas ir visuomenei per spaudą.

Sveikinimų (kurie laikomi didžio įvertinimo ir pagyrimo Vliko veiklai pareiškimais) sąrašas yra ir LNT pirmininko laišką Vliko pirmininkui. Laiškas, kuris Vliko susirinkimui nebuvo skaitytas, tik paminėtas, kad turįs savyje "ženklų, rodančių, jog LNT irgi jau yra maždaug pakeliui į Vliką".

Pasirodo, kad -- gaila ar ne, bet Vlike nėra tokio LNT pirmininko laišką, kuriame Vliko darbai būtų išgirti ir kuriame būtų užsimenama apie LNT keliavimą į Vliką. Vlike yra tik LNT pirmininko atsakymas į kvietimą sesijon, kuriame yra paaiškinta, kodėl jis toj sesijoje neapsilankys. Būtent, dėl to, kad Vliko sesija yra tik Vliko narių susirinkimas, o ne Vliko-LNT bendra konferencija. Vliko narių susirinkime ne narys galėtų apsilankyti tik kaip privatus asmuo, jis (LNT pirm.) nesąs kviečiamas, tai ir neatvyks, o pasinaudodamas tik pasiūlymu pasidalinti savo asmeninėmis nuomonėmis raštu. Nuomonių (raštu) prie laiškų yra pridėta gana apščių, ir jos liečia daugiausia tuos Vliko darbus, kuriais Vlikas ir anksčiau ir šioje sesijoje labiausiai didžiavosi. Nuomonėse kalbama apie tų darbų didžiuosius trūkumus, dël kurių kaip tik labiausiai ir skiriasi pažiūros į visą veiklą tarp Vlike dalyvaujančių ir nedalyvaujančių. Tai yra nepritarimo motyvai (su kuriais galima sutikti ar nesutikti), bet ir jie viešosios nuomonės akyse yra stengtasi įskaityti į pritarimus ir sveikinimus...

(Pabaiga kitame numeryje)

KINIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

Maocetungas vis dėlto pasirinko pirmąjį kelią. Jis pasiūlė paliaubas ir savo armijos atitraukimą rytinia, me fronto iki išeities pozicijų, bet už tat reikalauja kai kurių laimėjimų vakariniam fronto Ladakho teritorijoje, kuri indams yra mažiau svarbi negu rytinėje krašto dalyje esanti Asamo lyguma su jos naftos šaltiniais ir derlinga žemė.

Po to prieš dilemą atsidūrė Indijos premjeras

PINIGAI I USSR
PILNAI GARANTUOTA
PRASYK PLATESNIŲ
INFORMACIJŲ
GRAMERCY
SHIPPING Co., Inc.
744 BROAD STREET
NEWARK, NEW JERSEY
Laisniuota ir pilnai bandyta
Tel. MU 9-0598

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440

arba rašykite

ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915

6907 Superior Avenue

Cleveland 3, Ohio

HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Jonas
Čiuberis • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams:
\$10.00. Laikraštis išeina tris
kartus savaitėje: pirmadie-
niais, trečiadieniais ir penk-
tadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis,
Vytautas Gedgaudas ir
Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro:
P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-
kūnas, R. Mickeļis, V. Raste-
nis ir St. Santvaras.

Nehru. Pati viena Indija kariauti negali. Jei Nehru pasirinktų karą, jį turėtų pasekti glaudi sąjunga su amerikiečiais ir britais, o tokios sąjungos jis iki šiol kratėsi. Jei jis pasirinktų paliaubas, atviro karo grėsmė būtų nustumta bent iki pavasario, ir jis gautų šiek tiek laiko derybom su visais kaimynais, o taip pat laiko karinei ruošai. Tačiau ir kiniečiai nesnaudytų tuo laiku, bet irgi stengtųsi sutraukti daugiau kariuomenės ir geriau ją aprūpinti. Kartu jų diplomatai galėtų smarkiai pasidaruoti, kad įliepsnotų rūšenantį Indijos-Pakistano ginčą dėl Kašmiro. Reikia neužmiršti, kad net kiniečiams puolant, geriausios Indijos kariuomenės dalys liko Pakistano pasienyje. Dėl to, atrodo, kad Nehru sutikus tytomis su paliaubom, Maocetungas liks geresnėse išeities pozicijose būsime derybom negu jo kolega Chruščiovas po Kubos nepasisekimo. Tai rodo jo pastangos sudaryti tvirtesnį neutraliųjų bloką, įtraukiant į jį Indoneziją, Egiptą bei Ceiloną.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

NOW
4
Neighborhood
Offices...

Main Office:

813 EAST 185th STREET

St. Clair Office:

6235 ST. CLAIR AVENUE

Euclid Office:

25000 EUCLID AVENUE

Lake Shore Office:

26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR
SAVINGS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ
KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

KULTŪRINIŲ RYŠIŲ TEMOMIS

JAV ir Sov. Sąjungos kultūrinių mainų programos ribose, geografas N. N. Michailovas ir jo žmona — gydytoja 1960 m. lankėsi Amerikoje ir turėjo progos susipažinti su šio krašto ūkiniu ir kultūriniu gyvenimu. Po tos kelionės pasirodė jų parašyta knyga, gavusi net premiją iš sovietinio "taikos apsaugos komiteto". Dabar ta knyga pasirodė ir anglų kalboje ("Those Americans", išleista Henry Regnery Co.). Ją paskaičius, kiekvienas pamatys, kad tai gyna sovietų propaganda. Ir propaganda, anot "Plain Dealer" ne tiek nukreipta prieš Ameriką, kiek rodanti tendenciją paveikti į Sov. Sąjungos gyventojus nesvajoti apie kažin kokią tai gerą gyvenimą Amerikoje.

Kiekvieno atveju, rašoma laikraštyje, nėra abejonės, kad sovietinių mokslininkų, artistų ir žemės ūkio specialistų, vykstančių Amerikon tarpe visuomet atsiranda komunistinės propagandos ekspertų, kurie "taikaus sugyvenimo" skraistėje neša vakarų civilizacijos sunaikinimo daigus.

*

Bet tokios ir panašios keliauninkų knygos vargu ar paveikia mases ir vargu ar jas nuteikia vilties praradimui ir apsiratimui su esama padėtimi. Tokia propaganda dažnai nuteikia ir priešingai, nes Sov. Sąjungoje, ypač jos pavergtuose kraštuose, žmonės labai gerai išmoko skaityti tarp eilučių ir pasidaryti savo išvadas. Tai ir viskas, kas masėms lieka iš to "bendradarbiavimo". "Kultūrinis pasikeitimas" vyksta labai uždaramis ir labai jau atrinktomis grupėmis, tai, daugiau ar mažiau oficialūs ryšiai, papildą diplomatinis ryšius, kuriuos geriausiai išnaudoti savo naudai stengiasi sovietinės propagandos aparatūra.

*

Kokią gi problemą sudaro mūsų — lietuviškųjų — ryšių dienotvarkė? Tai ne kas kita, kaip pavienių silpnųjų gundymas, irgi tik propagandos sumetimais. Tik pažiūrėkit, kokių džiaugsmu ir kokių entuziazmu praplumpa Vilnės ar Laisvės raudonpypkiai, pasigavę mirusį L. Zeikų ar naujai iškeptą "rašytoją" Morkų. Lyg geležėlė radė... Aišku, kad tokiais "radiniais" neliks patenkinti. Reikia manyti, kad gal atsiras ir dar vienas kitas tokiu būdu panorėjęs patekti į "nemirtingųjų rašytojų" eiles.

*

Kam teko skaityti VLIK ir Kultūros Kongreso rezoliucijas, jose taip pat pasisakoma prieš bendradarbiavimo tendencijas. Atskirai yra pasisakę ir kai kurios mūsų politinės grupės. Bet tai rezoliucijos. O yra sričių, kur būtų galima parodyti ir iniciatyvos. Vistiek taip ir liko neišaiškintas klausimas, kokių būdu ir kodėl įvyko "klaida" kviečiant Joniką į spaudos konferenciją Washingtone. Neišaiškintas taip pat dar klausimas, kodėl Pittsburgho Universiteto raštinė savo straipsnį apie Lietuvį Kambary išsiuntė ir lietuviškai rašantiems komunistų laikraščiams. Ar nėra kam Pittsburghe pasitikrinti, kiek toli siekia lietuviškos spaudos sąrašas? Niekas nepavydi to straipsnio Vilniai ar Laisvei, bet svarbu nustatyti faktas, kiek toli panašūs "kontaktai" yra nuėję į Washingtono ir mokslo įstaigų kanceliarias ir kaip ilgai tokios "klaidos" kartosis. Nejaugi taip ir tenkinsis mūsų organizacijos paskelbtomis rezoliucijomis, nei piršto konkrečiai nepajudinę esamai situacijai išaiškinti, kiek toli eisime su vietiniu "kultūrmainikavimu".

Toks mažas žygis į raštinę kartais gali daugiau pasitarnauti nei skambios rezoliucijos. O tų žygių reikia, ir reikia ne į vieną kanceliariją. (J. Č.)

IR VIS UŽKLIŪVA

Dirvos Nr. 132 Stasys Santvaras, aprašydamas Maironio pagerimą rašo: "Nemalonu ir net skaudu, kad savo pamoksle kun. Klimas neišvengė priekabių, kurios netiko nei šventovės orumui... nesgi ir vaikai žino, kad Maironis buvo netik kunigas, bet ir daugelio kunigų mokytojas". Kunigas Klimas piktnosio pamoksle, kad rengėjai nepridėjo prie Maironio žodžio kunigas. Ant programos viršelio parašyta: "Iškilinga Akademijs - koncertas Lietuvii Tautos Atgimimo Dainiui Jonui Mačiuliui - Maironiui pagerbti". Gi programos šeštame puslapyje aprašyta Maironio gyvenimo svarbiausios datos. Ten ir pasakyta, kad Maironis baigė dvasinę Petrapilio akademiją, kad buvo tos seminarijos profesorius ir inspektorius, kad 1909-1932 Kauno kunigų seminarijos rektorius ir t.t.

Kun. Jonas Klimas jau eilę metų, kaip drumsčia Bostone lietuvių visuomeninę veiklą. Kiek blogos sėklos jis pasėjo Bostono skautuose! Ar Bostono Kunigų Vienybės nutarimai liečią skautų vadovus, nebuvo kun. Klimo nuopelnas? O kun. Ylai už tai teko apgailėti spaudoje. Ar ne kun. Klimo raštu-skundu buvo sulauktytas kun. Raibužio atvažiavimas į Bostono Jūrų Skautų šventę kovo mėnesyje?

Mums parapijonims ne vistiek, kas atstovauja dvasinius reikalus skautų vienetuose, ne vis-

tiek, kai kun. Klimas kalėdodamas aplenkia jau keli metai kai kurias šeimas, net klebonui nežinant, ne vistiek, kai tokius pamoksus sako bažnyčioje.

Lietuviška dvasinė vadovybė ir vietos klebonas nerodo didelio susirūpinimo kun. Klimo veikla. Nors Vyr. Skautų dvasinė vadovybė buvo šavalaiku rimtai susirūpinusi. Šiuo metu stipriai susirūpino dalis parapijiečių, kuri mano, tiksliausia būtų padaryti žygį Bostono Vyskupui.

I.V.
Boston

ADENAUERIS NESUTARIA SU GRIGAIČIU

"Vokietijos kancleris, gal būtų didelis politikas savo krašte, bet apie jo diplomatinis gabumus tenka labai ir labai suabejoti".

Tokiais žodžiais Naujienos užbaigė lapkričio 15 d. savo "editorialą", užvardintą "Nediplomatikos Adenauerio pastabos".

Nuomonių skirtumas tarp šių dviejų vyrų yra toks, kad Adenaueris netiki, kad Sovietų Sąjunga būtų išsigabenusi iš Kubos vienas raketos, o buvęs 20 metų ALT sekretorius tam tiki.

Naujiųjų redaktorių porina "... Vokietijos kancleris išreiškė savo netikėjimą oficialiais Amerikos vyriausybės pranešimais atseit, viešai įtarė prezidentą Kennedy ir atsakingus jo administracijos pareigūnus klaidinant visuomenę".

Norėtųsi paklausti Naujiųjų redaktorių, kas ir kada iš JAV pareigūnų davė tokį užtikrinimą, kad Kuboj nebėra Sovietų raketų? Rašant šias eilutes dar galiojo gynybos sekretoriaus Roswell Gilpatric pranešimas televizijai lapkričio 11 dieną, kad Amerikos laivai suskaičiavo 42 išgabentas raketas. Bet ar tai jau vi-

Bendras vaizdas iš II Kultūros Kongreso dailės parodos atidarymo. Pirmoj eilėj: dr. Tumenienė, J. Pautienius, V. Jonynas, J. Kajeckas, J. Jasaitis, prof. Šimoliūnas, dr. S. Biežis, prof. J. Puzinas ir Gr. Babrauskienė.

Mūsų kultūriniai uždaviniai ir jų vykdymas (2)

Prof. Jono Puzino pranešimas II Kultūros Kongrese Chicagoje

2. KALBA. Gimtosios kalbos grynymui išvijos sąlygomis išlaikyti būtina pirmiausia sustiprinti lietuvių kalbos mokymą li-tuanistinėse mokyklose, rengti vidurines ar aukštasias mokyklas einančiai jaunumenei lietuvių kalbos kursus, skatinti akademinę jaunumenei lankyti lietuvių kalbos kursus (paskaitas) tose aukštosiose mokyklose, kuriose ji dėstoma. Kaip minėjau, Pennsylvanijos Universitete veikia slavų ir baltų studijų skyrius, bet Philadelphiaus aukštosios mokyklose studijuojąs lietuvių jaunimas neišnaudoja tos progos ir nelanko ten skaitomų lituanistinių kursų, o tuo tarpu ukrainiečiai gausiai suvažiuoja į savo literatūros paskaitas iš įvairių Philadelphiaus aukštųjų mokyklų. Negeresni reikalai ir New York'e, kur Kolumbijos Universitete taip pat dėstoma lietuvių kalba. O Fordhamo Universitetas, anksčiau ruošęs vasarinius lituanistikos kursus, jau nebesusilaukia klausytojų, kad ir remiamų stipendijomis. Tai labai apgailėtini reiškiniai, taip pat reikalingi svarstymo.

Periodinė spauda turi kreipti daugiau dėmesio į lietuvių kalbos taisyklumą, ypač vengdama nereikalingų svetimybų. Atkreiptinas ypatingas dėmesys ir į lietuvių kalbą šeimoje. Darosi baisu, kad net į aukštesnį išsilavinimą turinčių šeimų kasdieninę lietuvių kalbą braute braunasi svetimų iškreipti žodžiai. Gryna kalbos vartoseną be galo svarbi ir pedagoginiu atžvilgiu. Šeimoje kalbant lietuviškai-amerikonišku mišiniu, vaikų žodynas suskusta, jie nebeišmoksta nei paprasčiausių kasdieninio gyvenimo reikmenų lietuviškų pavadinimų. Jei motinos bevartoja vuošerius, visokius drajerius, mikserius, klynerius ir lipstikus, beina tik šapintis, tai kaip galima laukti, kad mažyčiai ir paaugliai gražiai lietuviškai kalbėtų. Čia jau yra mūsų pačių garbės reikalas.

Gimtoji Kalba, leidžiama JAV LB Kultūros Fondo, stiprintina, labiau pritaikytina kalbos aktualijoms nagrinėti, visokeriopai remtina ir plačiau paskleistina. Būtų gera, kad atskirų kraštų LB centro valdybos pavestų Gimtosios Kalbos platinimą savo apylinkėms ir, be to dar kreiptųsi į kitas organizacijas per jų centrus, kad prisidėtų prie Gimtosios Kalbos platinimo.

Kultūros Taryba kreipia ypatingą dėmesį į tai, kad būtų laikomasi vienos rašybos. Tai svarbu ne tik šiai gyvenimo praktikai, bet ypačiai mokyklos darbui. Būtinai, kad mokyklų vadovėliai būtų spausdinami viena rašyba. Įvairuojanti rašyba sunki-

na mokymo darbą, dažnai pastato ir patį mokytoją keblion padėtin. Juk reikia prisiminti, kad lituanistinės mokyklos, daug kur nebeprisiprašydamos buvusių mokytojų, gelbstisi ir geros valios talkininkais, niekad mokykloje nedirbusiais. Kultūros Taryba mano, kad būtų geriausia laikytis dar ir dabar Lietuvoje tebevartojamos jabolniskinės rašybos, kuri niekad oficialiai ir nebuvo pakeista. Pabrėžtina, kad ir Lietuvių Enciklopedija laikosi tos rašybos. Neteko girdėti, kad emigracijoje gyvenanti maža tautos dalis įsivestų savą rašybą, skirtingą nuo pačiame tautos kamieno oficialiai tebevartojamosios. Net jei Lietuvių Kalbos Vadovo rašyba būtų ir geresnė, mes čia

ros problemos. Naujoji Romuva. 1935 m. 10-11, p. 226). Kas V. Mykolaičio-Putino pasakytą apie literatūros reikšmę tautos gyvenime, tas pat gali būti pritaikyta ir kitoms meno sritims.

Kadangi literatūra, dailė, muzika ir kitos meno sritys iš esmės yra atskirų kūrėjų pastangų vaisius, todėl Kultūros Taryba negali kištis į pačią kūrybos sritį. Atsižvelgdam į didelę meno kūrybos reikšmę tautinei kultūrai, Kultūros Taryba skatina visuomenę daugiau domėtis ir remti mūsų kūrėjų pastangas.

Čia darosi aktualus ir premijų klausimas. Perdaug negalėtume skustis mūsų visuomenės šykštumu tam reikalui. Įvairios institucijos, laikraščiai, žurna-

Dr. St. Biežis ir prof. J. Puzinas Kultūros kongrese.

V.A. Račkausko nuotrauka

neturime priemonių jai įsivesti. Bet kokia rašyba yra visuomet sutarimo dalykas, aprobuotas kurio oficialinio valstybės organo.

MENAS. Literatūra, dailė ir muzika yra subtilios tautinės kultūros apraiškos. Vincas Mykolaitis-Putinas 1935 m. Kaune įvykiame Lietuviškosios Kultūros Kongrese apie literatūros reikšmę tautos gyvenime tarp kita ko yra pasakęs: "... literatūra, tai nėra vien pramogos dalykas, bet didelėmis pastangomis sukurtas tautos lobynas, kuriame atsispindi tobuliausia tautos gyvenimo sintezė, jos charakteris ir dvasios savybės... Atimkime iš tautos literatūrą, išbraukime žymiausias jų rašytojus -- ir iš tautos pasiliks griaučiai, beformė masė, pakrūsi, sunkiai suvokiama, nesuprantama paslaptybė." (V. Mykolaitis-Putinas, Lietuvių literatū-

lai ir net atskiri asmenys yra daugelio literatūros premijų menatai. Paskutiniu metu jau čia lyg literatūrinių premijų infliacija. Ligi šiol daugiausia premijų skirta romanui, bet dabar imta premijuoti ir kitokio žanro literatūros kūriniai. Tai labai sveikintinas reiškinys, tik ima baimė, kad tų premijų gausoje nenukristų kūrinių kokybė. Nors literatūra yra didelės reikšmės mūsų tautinei kultūrai, tačiau neturi būti pamirštos ir kitos meno bei lituanistinio mokslo sritys (tuo tarpu tik Aidai skiria mokslo veikalam premijas). PLB Valdybos su manymu, steigama metinė Kultūrinė premija už literatūros, muzikos, dailės kūrinius ir lituanistikos mokslo veikalus. Tai būtų lyg anksčiau buvusi valstybinė premija Lietuvice. Ta PLB Kultūrinė premija bus skiriama

ŠYPSENOŠ

☆☆☆

Motiekūnas didžiuojasi savo sūnaus išmintingumu.
-- Matematikoj jis yra nuostabus.

Draugas, norėdamas išbandyti, pasišaukęs berniuką klausia:

-- Kiek bus penki ir keturi padalijus iš trijų?

Vaikas tyli. Tada tėvas įsikišo.

-- Nereikalaukit iš jo tiek daug. Jis dar nėra inžinierius.

*

Tėvas vedžioja kapinėse savo sūnų, kuris skaito paminkluose užrašus.

-- Tėte, gal tu galėtum man pasakyti, kur palaidoti blogi žmonės?

*

-- Papasakok apie vakarykštį balių. Ar moterų suknelės buvo gražios?

-- Nežinau, aš nežiūrėjau pasilenkęs po stalų!

*

* Visad lengva meluoti tam, kuris atvyksta iš tolo. (Montesquieu)

* Kai kurie žmonės nieko neišmoksta tik dėl vienos priežasties, kad jie labai greitai viską supranta. (Pope).

* Turguje parduoja daugiau avių kailių, negu vilkų. (Bulgairai).

* Svarbūs įvykiai didžiuosius žmones padaro dar didesniais, o mažuosius mažesniais. (Prancūzai).

* Ne visada gražiai kalba tie, kurie turi geresnius dalykus pasakyti. (Kinai).

* Kas nori ką nors padaryti randa priemonę. Kuris nenori nieko daryti, randa pasiteisinimą. (Arabai).

už išskirtinės reikšmės kūrinius ar mokslo veikalus, Kultūros Taryba jau yra sudariusi Kultūrinės premijos taisyklės, kurias PLB Valdyba jau yra paskelbusi. Kultūrinės premijos skirimas eis per Kultūros Tarybą.

Didžiųjų lietuvių tautos įvykių ar jos iškilųjų asmenybių sukautiniamis minėjimams turi būti iš anksto ruošiamasi. Šiuos metus LB buvo paskelbusi Maironio metais. Kad ir buvo iškelta mintis išleisti kiek galima visus Maironio raštus, bet ligi šiol negirdėti, kad kas būtų rimtai susirūpinęs tokių raštų išleidimu. Kitais metais sukanka 400 metų nuo pirmosios lietuviškos knygos autoriaus Martyno Mažvydo mirties. Jo raštai jau nepriklausomoje Lietuvoje buvo išleisti ir čia nebūtų didelio reikalo jų leidimą pakartoti, bet pravartu apie tai plačiau prisiminti spaudoje, o Lituanistikos Institutas galėtų išleisti ta proga leidinį, skirtą Mažvydai ir jo laikotarpiui panagrinėti. Laiko teliko nedaug, todėl Lituanistikos Institutas turėtų sukrusti. Taip pat kitais metais sukanka 10 metų nuo 1963 metų sukilimo Lietuvoje. Girdėti, kad Lietuvių Vėteranų Sąjunga "Ramovė" ruošiasi išleisti atskirą leidinį. Būtų gera susilaukti rimtos, objektyvios mokslinės studijos, kadangi šiuo metu yra sunkoka su medžiagos telkimu, ir čia Lituanistikos Institutas, istorijos skyrius galėtų ateiti leidėjams pagalbon.

KNYGŲ APIPAVDALINIMAS taip pat turi didelę reikšmę. Nepriklausomoje Lietuvoje tuo reikalu daug nusipelnė XXVII Knygos Mėgėjų Draugija, kurios tikslas buvo: "kultivuoti dailią knygą ir ugdyti jos pamėgimą". Ji nuo 1933 metų leido savo metraščius, ruošė dailiosios knygos parodas, ragino leidėjus, kad jie kreiptų daugiau dėmesio į knygos pavidalą, gražų laužymą, šriftą, iliustravimą, aptaisus ir kt. Ir iš tiesų susilaukta eilės gražių išleistų knygų: A. Smetonos raštų, M.K. Čiurlionio monografijos, K. Donelaičio Metų, eilės vaikų knygelių ir kt. Ir išvijoje susilaukėme keletos dailių leidinių. Tuo keliu reikia eiti ir toliau. Leidėjams, artistams bendradarbiaujanti su dailininkais, geros knygos turinys gaus ir gražią išvaizdą. O dailininkų, gerai nusimanančių apie meninį knygos apipavidalinimą, (Nukelta į 4 psl.)

Šį šeštadienį, gruodžio 1 d. Detroito Lietuvių Namuose LOC rengiamame vakare, Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris suvaidins linksną komediją "Svarbu būti rimtu". Vakaro pradžia 6:30 v. Nuotraukoj sambūrio aktoriai su režisierė Z. Arlauskaite-Mikšiene. Sėdi iš kairės: Dalia Mikaitė, Irena Laurinavičienė, Z. Arlauskaite-Mikšienė, Bronė Gaivelienė. Stovi: Vincas Žebertavičius, Algis Pesys, Zita Sukauskaitė, Algis Gladkauskas ir Rimantas Sukauskas. A. Naruševičiaus nuotrauka

MŪSŲ KULTŪRINIAI...

(Atkelta iš 3 psl.)

turime, todėl leidyklos iš jų gali susilaukti vertingų patarimų. Gražiai išleista knyga, kad ir kiek daugiau atseitų, bet savo meniniu apipavidalinimu patrauktų daugiau pirkėjų.

KNYGŲ PLATINIMAS. Daugumo lietuvių medžiaginis pajėgumas yra pakankamas, kad galėtų skirti daugiau lėšų lietuviškoms knygoms pirkti, laikraščiams bei žurnalams užsisakyti. Kiti net be didelių sunkumų galėtų paremti kurį nors svarbų lietuvišką darbą ir pinigų. Geriosios knygos neturėtų gulėti leidėjų lentynose, bet plačiai pasklisti. Nepakanka vien skelbti knygos platinimo mėnesius, bet ir LB apylinkės turėtų pasirūpinti, kad būtų suorganizuotas knygų platinimas jos veiklos ribose. Sveikintinas JAV LB švietimo Tarybos atsišaukimas, raginas, kad visokių švenčių ar sukaikių proga būtų dovanojamos lietuviškos knygos.

DAILĖ. Kad mūsų visuomenė turėtų progos geriau pažinti mūsų dailininkų kūrybą, pageidautina, kad nebūtų ribojamasi individualinėmis meno parodomis, bet kad būtų ruošiamos apžvalginės meno parodos, kurios galėtų būti kilnojamos ir į didesnes lietuvių kolonijas. Nesiribotina vien tik JAV apžvalginėmis meno parodomis, bet Kultūros kongresų, seimų ar kitų didesnių suvažiavimų metu siektina suruošti ir visų laisvajame pasaulyje esančių lietuvių dailininkų apžvalgines parodas. Tenka labai apgailestauti, kad šio Kultūros Kongreso proga suruoštoje meno parodoje nedalyvauja visa eilė mūsų dailininkų.

Sveikintinas ir remtinas tinkamas lietuvių dailininkų atsto-

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Kariuomenės minėjimo diena

L. V. S. "Ramo"vė" iniciatyva, praeitą sekmadienį, lietuvių namuose įvyko Lietuvos kariuomenės minėjimas.

Minėjamą atidarė "Ramo"vės" pirmininkas Ant. Ba-

nėnas. Paskaitininkė A. Augustinavičienė, iš Clevelando, kalbėjo apie Maironį, pažymėdama jo pasiaukojimą tautai ir iki šiol labiausiai mėgstamą dainių ir poetą.

Iškilmėse dalyvavo arti 200 dalyvių, tik gaila, kad

vavimas kitose tautose ar tarptautinėse dailės parodose.

Skatintinas ir geras lietuvių atstovavimas tarptautinėse parmonės ir kitokiose parodose. Re prezentacinius paviljonus įrengti galėtų padėti lietuvių dailininkų draugijos ir Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga.

MUZIKA. Kultūros Taryba sveikina mūsų kompozitorių ir muzikų pastangas puoselėjant lietuviškąją muziką. Mūsų didieji ansambliai ir mažesni chorai bei atskiri solistai atlieka labai svarbų darbą lietuviškosios muzikos kėlimo ir jos propagavimo svetimųjų tarpe. Tačiau mūsų muzikinė veikla dar labiau pagyventina. Pageidaujama, kad šalia vokalinės muzikos būtų imtasi plačiau kultivuoti ir instrumentinę muziką, skatinti tokią muziką fražyti į plokšteles. Susirūpinti muzikinių kūrinių leidimu, Laukiama, kad Chicago Lietuvos Operos Kolektyvo sumanymas pastatyti K. V. Banaičio operą "Jūratė ir Kastytis" būtų tikrai įgyvendintas.

TEATRAS. Neturint pastovaus lietuviško teatro, reiktų siekti, kad bent esančios trupės būtų stiprintos ir kad jos su spektakliais galėtų aplankyti kitas, teatro neturinčias kolonijas. Ypatingas dėmesys skirtinas lietuviškam repertuariui.

(Bus daugiau)

beveik visi buvo vyresnio amžiaus. Tokiuose minėjimuose pravartu turėti daugiau jaunimo.

Lietuviškos vestuvės Detroite

Šį rudenį turėjome net penkias lietuviškas vestuves. Viena iš paskutinių lapkričio 17 d. buvo Korp! Neo-Lithuania Detroite pirmininko Mindaugo Gilvydžio ir Reginos Burnytės. Dalyvavo arti 400 svečių. Savaitę prieš vestuves Korp! Neo-Lithuania Detroito padalinys savo pirminkui M. Gilvydžiui Vaitiekaičių namuose suruošė pobūvį — bernvakarį. Ši nauja, ir pirmą kartą Detroite surengta, tradicija, praėjo tikrai korporantiškoje nuotaikoje.

Pobūvį pravėdė juniorų tėvūnas Ant. Banionis.

Speciali programa Kūčių vakarui

"Lietuvių Balso" radijo valandėlė, Kūčių vakarą, gruodžio mėn. 24 d., nuo 8:30 iki 9 val. vakaro iš WQRS-FM stoties, banga 105.1 Mgc. transliuos specialią Kūčių vakarui skirtą programą. Bus transliuojama ištiesai be skelbimų. De-

Inž. A. Banėnas kalba Lietuvos Kariuomenės šventės minėjime Detroite. J. Gaižučio nuotrauka

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimo Detroite dalyviai. Pirmoj eilėj iš kairės sėdi: Č. Anužis, Č. Staniulis, F. Motuzas, J. Atkočaitis ir J. Mitkus. J. Gaižučio nuotrauka

Jaunieji Mindaugas ir Regina Gilvydžiai.

Detroito jaunimas suruoštamė bernvakarį bandė M. Gilvydį surišti, kad nepabėgtų iš jų tarpo. Nuotraukoj iš kairės Audronė Vaitiekaitytė, Mindaugas Gilvydis ir Jūratė Petravičiūtė.

J. Gaižučio nuotraukos

troito visuomenė kviečiama sodinus vaikučius, ją ir atkreipti į tai dėmesį, nepraleisti šios progos, ir su-

352 kuopa ruošia vakarą

Vasario 23 d. SLA Detroito 352 kp. ruošia Detroito Lietuvių Namuose — 3009 Tillman Ave. vakarą, kurio programoje numatomas: baletas, tautiniai šokiai ir kupletai. Išpildys jaunimas iš Toronto, Clevelando ir Detroito. Po programos veiks bufetas, šokiai grojant geram orkestrui.

Detroito visuomenės minėta šeštadienį prašome kitą parengimo neruošti.

Valdyba

Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(19)

Pridedu jam dvi dėžutes kiaušinių. Ne pačių didžiųjų. Pinigų nemoka, o kam gi? Atveš gal kada pigiausio parfumo ar kokias šukas. Vis, mat, dovanos. Korteļė šventoms atsiųs, pilną prirašytą meilių žodžių. Vistiek, draugiškumas. O yra ir tokių kiaušinių, kad prisivaišina, prisisvečiuoja ir daugiau nė akių nerodo.

Pakioju rankose puskepalį ragaišio, pasvarstau. Ir tą atiduodu. Tegu vežasi. Tegu sveikas valgo. Nors Pušiniene paminės. Ir ką žinai: gal kada liga, gal nelaimė — nors prilankys, pagailės. Pasiūlau alaus. Išgeria, kur tau neišgers. Neužmiršta paklausti, ar ir sūrio naminio turinti. Valgom abu rūsy, prie didžiojo stalo. Katės glaudžiasi aplink. Duodu ir joms po gabaliuką; nors Gediminas nežymiai stumia Rainę koja po stalu. Nemėgsta gyvulių.

— O kaip gi Pušinis? Ką Pranas beveikia? — dabar klausinėja apie visus. Laikrodīs ciksi. Zyzia lango tinklinį įkliuvusi musė. Rudenėlio saulė blyški, bet dar įkaitina, įzulina plyšius, dar muses ir vabalus padrašina. Buvo ištepti visi pakraščiai dvokiančiu skysčiu, bet dabar išgaravo, išsidvokė. Net ir skruzdėlės, bjaurybės, pasipila lentynoj ar ant stalo. Iš kur jų ir atsiranda? Tik saugok, kad, vietoj kmynų, į sūrį neprilįstų!

Išbučiavo ranką, pasilankstė, suspaudęs po pažas-

čia dovanas, ir sėda jau į mašiną.

— Tai atvažiuokit savaitgalį. Daugiau čia žmonių bus. Nors paerzeliuosim, pasišnekėsime, — sakau.

— Ačiū, bet šį savaitgalį negalėsiu. Važiuoju žvejot.

— Žvejot? Vienas ar su kuo?

— Važiuoju su tuo iškalbiu kunigėliu. Atsimeinat, kur pas tamstas buvo?

— Atsimenu. Toks pašiauštu kuodeliu. Gražus kunigėlis. Kur vis man sakė: "Morta, Morta!"

— Taigi, su tuo. Patiko jam pas tamstas. Jeigu pagausiu žuvų, atvešiu.

— Matysiu aš tavo žuvis, kaip savo ausį!

Veš mergoms iškepti, baltu vyneliu laistys, poniškai keps, poniškai baliavos. Nusipasačioja kartais, pasigiria.

Išburbia mašina pro vartus. Dulkės gula ant baidančių peržydėti jurginų. Pasilieka nyku. Ranka moju nuo savęs benzino kvapą. Nuskubu į kitą pusę, į daržą. Jieškau užsilikusį svogūnų galvų. Et, išvažiavo, kiti atvažiuos. Bet vis būna nyku ir liūdna, kai išvažiuoja. Linksma sutikt, liūdna išleisti. Kad ir tokius, kaip Danyla Gediminas. Priejuostę pripurvinu svogūnais, nutraukiu šalia tako kelias piktžoles ir vėl skubu į trobą. Čėža po kojų rudi lapai. Štai, parkrypuoja ir senis. Gerai, kad valgyt jau buvo suruošta. O tai bambėtų...

"Morta, Morta!" sakė tada kunigėlis. "Perdaug nesirūpink žemiškais dalykais. Visa praeis, visa išnyks, pažiūrėk į Mariją..."

Juokingas man pasirodė tas kunigėlis, su kuodeliu plaukų, iškrakmolytais marškiniais ir nublizgintais batais. Toks gražus, kaip ponaitis, malonus, bet ir rimtas, kaip senis. Nesupratau gerai jo žodžių. Gal tai buvo iš evangelijos? Ar man, beraštei, suprasti žo-

džius iš knygų, dargi iš šventų? Bet kažin ką tai pajuto širdis. Nesirūpink žemiškais dalykais... O jis pats nesirūpina? Nebūtų toks gražus, sprandukas neblizgėtų. Bet gal tuos žodžius jis kalbėjo ne tik man. Gal kitiems, gal ir sau. Nesirūpink žemiškais dalykais. Bepigu jam nesirūpinti: sėdi sau klebonijoje, ant stalo valgyt padėta, marškiniai išskalbti. Nei pati, nei vaikai. O pamėgink tu, žmogeli, žemiškais daiktais nesirūpinti! Tai nieko ir neturėsi. O kai nieko neturi, tai nei supuvusio kiaušinio nevertas! Mano amžinatilsi tėvelis sakydavo:

— Būk šeimininkė. O šeimininkė tik ta, kuri, svečiui namuose pasimaišius, gali stalą nukrauti!

Arba ir vyrai; jei, nuėjęs į vakarėlį, dairo, kad jam kas gert nupirktų, tai ne vyras! Spjaut man ant tokio! Paberkt žvangančią saują ant stalo, sau nusi-pirkt ir kitiems nupirkt! Tada būsi vyras! Sako, žemiškais dalykais nesirūpink... Ha! O aš visiems sakau:

— Dirbk, kad turėtum! Dirbk ir taupyk, o reikiant dėl cento nedrebėk! Reikia žmogų priimt, reikia pasilinksmint. Reikia nelaimėti kaime, priiminti tą kunigėlį. Ką jis žino! Jauniklis. Pušinis taip nesakytų. O jau aštuntą dešimtį varo...

O štai gi ir jis. Atlinguoja, lazdele pasiramsčiuodamas. Senas jau. Senas ir šlubas. Koją ramatas ēda. Bet dar tu Pušinio nepaliesk! Dar jis ūkį veda, ne Pranas!

— Tai pavargai, seni, a?

— O tu ką gi čia? Tupinėji, kaip žąsis.

— Išėjau patikrint, ar jau pareini. Bulvės aušta. Tai, va, jurginus apravinėjau. Kažinkokie, rupūžės, gysločiai užkežėjo...

(Bus daugiau)

(2)

1924 m. pradžioje Tilžės Jagonomastas išleido mano Saulytę ir Saulėtekio maldas. Tada man atrodė, kad būtų nusidėjimas nepagerbti nors ir netiesioginį savo mokytoją. Gaila, dedikų tekstų nebeprisimenu, bet kažką iškilmingo įrašiau į savo knygas, pasiprašiau priimamas ir, gavęs sutikimą, sutartą valandą drebančia širdim pasibeldžiau į Maironio duris. Jis pats tas duris atidarė ir pakvietė į gana erdvų salioną, kurį dominavo tamsių raudonų pliušu mušti foteliai ir sofai. Mane pamatęs, Maironis į jo ypatingo džiaugsmo neparodė -- buvo santūrus ir gal net šaltokas.

Kai dabar į tas tolumas pažūriu mano vizitas Maironiui atrodė, kad koks nesusipratimas. Ak, tai buvo metas, kai pomaironinė liet. rašytojų karta jau buvo pradėjusi atgimimo dainias žvaigždė temdyti. Galima suprasti, kaip jam tas skaudino širdį. O toji arogancijoj, kaip nuolat mūsų gyvenime pasitaiko, neturiko ir storžieviškumo. Tokis Paparonis, pats menkas eiliuotojas, po Maironio Kęstučio mirties premjeros Valst. Dramos Teatre, parašė net tokią grubią frazę: "Gesink lempelę! Labanakt, Maironi!"

Taigi, turbūt, su nepasitikėjimu ir mane Maironis priėmė. Aš jam įtekiau savo knygas, bandžiau kažką pasakyti, bet jo akivaizdžiai jaučiausi baisiai mažas. Mano knygas jis priėmė, čia pat jas pavertė, padėjo už dovaną ir, nieko daugiau nepasakęs, pakvietė į valgomą išgerti arbatos stiklo. To aš nelaukiau, tad man iš karto karšta pasidarė, bet jau nebuvo kaip atsakyti ir išbėgti.

Prie stalo Maironis tebebuvo toks pat santūrus ir vėsokas, bet ten šiek tiek atsilėjo mano nervai, tad jau pakalbėjom apie mokslus, literatūrą ir teatrą. Jis pasiteiravo, kas tokie mano artimiausi draugai, ragino daugiau grožinės literatūros veikalų skaityti ir tobulintis. Žinoma, aš niekad nesužinojau, ką Maironis apie mano pirmąsias knygas galvojo. Nors jo bičiulis Ad. Jakštas jas daugiau pagyrė, negu papėikė, bet aš manyčiau, kad Maironio jos negalėjo sužavėti.

Tuo metu, pramokęs svetimų kalbų, aš jau buvau daug daugiau negu tik jo vieno kūrybą paskaičius, mano eilėse Maironio įtaka buvo pradingusi. Eilės buvo ritmingos, bet jose nebuvo paisoma metro, rimuojama arba visai nerimuojama, tai buvo greičiau jaunulio improvizacijos, o ne išbaigti eilėraščiai. Maironis, mūsųose būdamas toninės eilėdaros pradininkas ir klasikinių posmų meistras, vargu mano darbuose galėjo išvėlgti kokią nors pažangą.

Ilgainiui su Maironiui dažniau susitikdavom. Kai jau buvom pažįstami, aš drįsdavau prie jo priieiti teatre ar kuriame nors kitokiame parengime. V. Putiniui-Mykolaičiui gyvenant kunigų seminarijoje, pažintį su Maironiui pagilinau šio profesoriaus bute. Bet gal net keliolika kartų jį sutikau kun. prof. Morkaus Morkelio bute, kuris taip pat buvo kunigų seminarijos sodo paukštnė. Tuose susitikimuose patyriau, kad Maironis nemėgsta nei vyno taurės padvigubinti, nei kokio nors linksmybe žvitėti, nei sąmojais svaitytis. Jis buvo išieškotų, ari-

stokratiškų manierų vyras tiek savo išorine laikysena, tiek ir pasikalbėjimuose su vienu ar kitu pobūvio dalyviu. Jei tokiuose vakaruose dalyvaudavo ir šaunios moterys, jos visada stengdavosi Maironiui įtikti, bet ir su jomis jis būdavo džentelmenas gražiausia to žodžio prasme, galtik dažniau prašvisdamas jaukia ir šilta šypsena. Dažnesni susitikimai jo artimų žmonių tarpe, man atrodė, padarė tai, kad Maironis mane pamėgo, nes kiekviena proga vis prakaibindavo, vis ką nors malonaus pasakydavo. Tai yra Maironio dovana man, kurią, kaip ir jo poeziją, iki šiol tebeilaikau gyvą savo širdy...

Beveik visi biografiniai, kurie rašė ar viešai kalbėjo apie Maironi, liudija tą patį: jis buvo santūrus, vėsokas ir savy susitėkęs. Tą patį įspūdį ir man jis darė, kai jį lankiau pirmą kartą. Dabar, kai esam toli nuo jo kapo, galėtumėm kelti ir toki klausimą: kodėl Maironis buvo tokio uždaro būdo? Arčiau jį pažinus, man atrodė, kad jis myli žmones, pažįsta ir džiaugsmo veidą. Jo uždaramas, atsargumas ir santūrumas, ar nebus rūstaus gyvenimo įbrėžti bruožai? Juk 15 metų Maironis gyveno Peterburge tuo laiku, kai Lietuva buvo prislėgta spaudos draudimo. Tuo pačiu metu jis sukiūrė savo geriausius veikalus -- poezijos rinkinį Pavasario balsus ir poemą Jaunąją Lietuvą. Gal netektų abejoti, kad tuos savo darbus jis kūrė absoliučioji vienumo, vengdamas ir artimesniems draugams pasakyti, kad jis yra lietuvis poetas, rašąs ta kalba, kuri ne tik buvo draudžiama, bet užjama, niekinama, o kai kurių ir mirusia kalba vadinama. Penkiolika metų tokio savy užsidarymo tikrai galėjo Maironio būdą tręžti tokius randus, kurie vėliau ir laisvojoje Lietuvoje buvo regimi.

Pirmas žinomas Maironio spausdintas raštas buvo rusų kalba straipsnis, kuriuo Maironis gynė rusų draudžiamą lietuviams raštą (Novoje Vremia 1884 m.). Pirmas eilėraštis pasirodė Aušros 7-8 n-ry 1885 m., pasirašytas Zvalionio slapyvardžiu ir pavadinamas Lietuvos vargu. Dabar tas eilėraštis yra žinomas, kaip Miškas ir lietuvis: Miškas ūžia, verkia, gaudžia, nuliūdintas širdį spaudžia...

Pirma Maironio knyga buvo Lietuvos istorija, arba aprašymas apie Lietuvos pareigą, kurios iki šiol pasirodė 4 leidimai -- 1891, 1903, 1906 ir 1926 m. Tą savo darbą, atremtą į Strijkovskį, T. Narbutą ir į Simaną Daukantą, jis pasirašė Stanslovo Zanavyko slapyvardžiu.

Pirma poezijos knyga Pavasario balsai išėjo 1895 m. St. Maironio vardu. Tą slapyvardį jis pradėjo vartoti 1891 m., taigi tuo nakties laiku, kai už spausdintą žodį savo kalba lietuviai buvo tremiami į Sibirą.

Kiti Maironio raštai: 1895 m. išleista St. Garnio slapyvardžiu poema Tarp skausmų į garbę, 1907 m. leidime pavadinta Jaunąja Lietuva. Toj poemoj vaizduojamas tautinio susipratimo kelias -- kaip du jauni žmonės luominio skirtumo sukludyti į asmeninę laimę, aukojasi tautos gerovei ir

MAIRONIS 1862.XI.2 — 1962.XI.2

STASYS SANTVARAS

jų aukos dėka auga tautinė kultūra, nyksta ir luominiai skirtumai. Šatrijos Ragana apie tą Maironio kūrinį rašė: "Vėlu jau, o aš apie miegą nė pamanyti nenoriu: gražiausios poemos vietos skamba ir skamba mano ausyse lyg muzika, lyg daina... Dieve, kaip malonu skaityti gražius veikalus savo kalba!"

1904 m. pasirodė Maironio poemėlė lenkų kalba Z nad Biruty. Tuo savo darbu Maironis norėjo prašnekti į lenkiškai kalbančią Lietuvos aristokratiją ir ją palenkti į lietuvių gyvą pavyzdį. 1909 m. pasirodžiusi satyrinė poema Raseinių Magdė yra lenkiškosios priešinystės, šiame kūriny Maironis vaizduoja dvejopą nutolinimą nuo savo tautos: nuo tėvų kalbos, papročių ir žemės per vedybas, ištekančią už kitataučio; nuo tėvų religijos, prisimanant svetimą ateistinę dvasią. Bet to, Maironis paliko dar poemą Mūsų vargus (1920), istorinės dramatos -- Kęstučio mirtis (1921), Vytautas pas kryžiuočius (1924), Vytautas karalius (1930) ir du libretus Kur išganymas (1895) ir Nelaimingos Danutės vestuvės (1927).

Maironio dramatos lit. kritikai mažiau vertina, bet man atrodė, kad jos dar nėra pakankamai išstudijuotos nei teatro, ne tų pačių kritikų. Dramų silpnumas gali glūdėti grynai dramaturgijos technikoje. Maironis nebuvo su teatru suaugęs, tad negalėjo giliau pažinti ir dramaturgijos meno plonybių. Aš dar kartą norėčiau Maironio dramatos su atsidėjimu perskaityti (deja, Amerikoje dar neteko man jų aptikti), o tada gal būtų galima ir kitoki žodį apie jas pasakyti.

Maironis, berods, yra vienintelis lietuvis poetas, kuris savo poezijos knygomis neišėjo kokių naujų vardų. Ir, kiek aš aprėpiu, yra vienintelis, kurio poezijos rinkinys Pavasario balsai, kaip Bern. Brazdžionis liudija, susilaikė jau XVI leidimų (paskutinis -- 16-sis -- išleistas sovietų pavergtoj Lietuvoje 1956 m.).

Literatūros meno žinovai ir kritikai, kaip prof. J. Brazaitis, yra tiksliai apskaičiavę, kaip Maironio Pavasario balsai augo į rinkinį dedamų eilėraščių kiekiu ir menine kokybe. Pirmame leidime buvo tik 45 eilėraščių, kuriuose, kaip tas pats J. Brazaitis sako, Maironis prašneko visais motyvais: patriotiniais, gamtiniais, asmeniniais, religiniais; prabilo visokiomis nuotaikomis: elegija, herojika, satyra; prašneko visomis vaizdinėmis ir garsinėmis formos priemonėmis, kurios ir toliau reikšėsi per visą jo kūrybą.

Kol Maironis buvo gyvas, de ja, niekas nepasirūpino sužinoti apie antrą Pavasario balsų leidimą, kurios pėdsakai yra dingę. Trečiasis leidimas, pasirodęs 1905 m., papildytas 13 naujų eilėraščių, o iš viso jame telpa 57 eilėraščių, 1913 m. leidime, iš eilės ketvirtame, telpa 74 eilėraščių, naujų 20. Penktas ir šeštasis leidimai pasirodė jau Nepr. Lietuvoje 1920 ir 1926 m. Penktąjį laidojo 110 eilėraščių, naujų 32, šeštame -- 131, naujų 24. Šeštąjį Pavasario balsų leidimą laikom testamentiniu, nes Maironis dar kartą viską savo ranka perrašė, pats iš naujo rinkinį suredagavo ir kai kuriuos eilėraščių pataisė.

Po Maironio mirties pasirodė dar dešimt Pavasario balsų leidimų Lietuvoje ir jau tremtyje. Visas tai rodo, koks didis ir gyvas Maironis mūsų širdyse.

Atgimimo poetas Maironis, dar gyvas būdamas, išgyveno didingus laikotarpius. Pirmasis, tai ta naktis be aušros, tie sunkūs nelaisvės metai, kai reikėjo didžios dvasios, tiesiog herojizmo, optimizmo ir viltims žadinti, o antrasis -- Nepr. Lietuva. Pats Maironis apietų laikotarpių skirtingumais taip pasisakė: "Aš pavadinčiau tai siena tarp dviejų Lietuvos pasaulių: anoj pusėje Lietuva -- svajota, pasišventimo meilėje pradėta; čia, realinė, skausmuose gimusi; ana skaisči idealų, troškimų sritis, padangėmis skriejanti, erškėčių vainiku pasipuošusi, kaip kentėtoja, -- ta žemiška, apčiuopiama, bent kiek nustojusi skausmo ir auro-

olės; anos mylėtojai nieko nuo jos netroško, jai viską aukoję, -- tos mėgėjų šalininkų daugiau, bet jie jau sau reikalauja užmokėsnio ir šiltos vietelės, kai kurie jos simpatiją apsimetę, ją skaudžiai užvylę naudoja; ana buvo gryna dvasia, be kūno; čia dar neišsivystęs su ydomis kūnas".

Tuos žodžius Maironis parašė dienrašty Lietuva 1919 m., vasa-

Maironio namai Kauno senamiestyje

rio 16 d., vadinasi, nepriklausomybės atstatymo vienerių metų sukakties proga. Atrodė, įžvalgus poeto protas jau tada matė, kad ateina kiti laikai, kada ir jis pats bus mažiau branginamas, ir bus bandoma jo kūrybinio genijaus pastangas nuvertinti ir sumenkinti.

Šiandien, gal todėl, kad ant mūsų kojų vėl žvanga belaisvių pančiai, mes daug blaiviau į Maironio darbus žiūrim. Šiandien, nors viena kita išimtis gali suskardėti, mes, ir ten, pavergtoj Lietuvoje, ir čia, svetimuose kraštuose, jau sutariam, kad Maironis buvo didis poetas ir didis patriotas.

Prof. J. Brazaitis taria, kad Maironio "socialiniu atžvilgiu konservatyviai dvasiai buvo svetimas socialinis radikalumas, pasireiškęs žemės reforma. Tuo atžvilgiu tautininkai jam rodė artimesnį nei krikščionys demokratų. Lėmė tai ir asmeniniai santykiai."

Turėdami tokį teigimą, galime sau statyti paprastą klausimą: koks buvo tas Maironio konservatyvumas ir kaip tą jo konservatyvumą suprasti? Kiekvienas, kuris nors kiek geriau yra susipažinęs su Maironio kūryba, iš karto pastebės, kad savo tautos žmonių ir savo krašto meilė raudona gija eina per daugumą jo kūrybinių posmų. Būdamas gilios kultūros vyras, gerai savo kraštą pažindamas, Maironis aiškiai matė, kad lenkiškumu pasigėrę Lietuvos dvarai anaipol nėra tik puošnūs rūmai, viena lenkybės ir nuoga žemė. Tuose dvaruose lietuvių tautos vardu per amžius buvo kopiamos kultūrinės vertybės, kurių svetimieji okupantai dar vis nebuvo pajėgę visiškai išgrobti.

Man rodosi, Maironis, drauge su to meto tautininkais (ištikro pažangininkais), norėjo, kad su švelnesne žemės reforma eityrų ir dvaruose esančių kultūrinių vertybių apsauga. Atseit, jau tada buvo žmonių, kurie matė, kad 80 ha, ūkis negalės išlaikyti puikių dvarų centrų ir jų turimos kultūrinės vertybės išsimetys vėjų pagairėse.

Dabar, iš tolo į žemės reformos padarinius žiūrėdami, patys regime, kad taip ir atsitiko: nemaža kultūrinių vertybių, įsigytų už Lietuvos medį, kvietį ir rugį, slapta iškeliavo į Lenkiją, vėliau, kadangi mūsų pačių pratinga buvo padaryta, nesunkubuvo ir naujų laikų atėjūnams pribaugti Lietuvos dvarų apgrobimą.

Nuosaukesnė žemės reforma, dvaruose esančių kultūrinių vertybių metrikacija bei apsauga, tų vertybių tegu ir reforminis supirkimas už savininkus neįveikė džiūnčias kainas, būtiną padarė tai, kad šiandien Lietuva, nors ir vėl pavergta, galėtų turėti tokią valstybinę biblioteką ir toki dailės muziejų, kurių mums galėtų pavydėti ir tom kultūros gėrybėms apskrovę kraštai. Deja, po visų reformų, mums iš savo krašte buvusių kultūrinių vertybių teliko tik nuobiros, senieji dvarai

apiplėšti iki nuogumo. Nemažai kultūrinių vertybių atsidūrė Pietuose, Vakaruose ir Rytuose. Ypač Maskva, jau XVI a. pradėjusi Kremliaus rūmus puošti iš Lietuvos pagrobtu auksu ir sidabru, berods, ir šį kartą, baigdamas apiplėšti Lietuvos dvarus, bus daugiausia pralobusi.

Kalbėdami apie Maironio konservatyvią dvasią, šiandien jau vargu galėtumėm ją kitaip suvokti. Jis pats ne vieną kartą bandė sulenkėjusią Lietuvos ari-

prieitas. Jeigu Maironis būtų labiau sukonkretinęs savo galutinį tikslą, galimas dailtas, jis būtų virtęs tik vienos epochos tikslu. Tada jis nebetraktų šių dienų lietuvių, kaip jį dabar traukia tiek pats nujaučiamasis tikslas, tiek konkrečiai nurodyti keliai.

Maironio jėga glūdi nemokėjime įtikinti, argumentuoti, bet mokėjime mėtyti tezes, šūkius sentencijomis, aforizmais. Tos poetinės formulės perskrodžia, kaip žaibas tamsą ir skaitytoji darosi aiški perspektyva, keliai į ją ir jo paties uždaviniai. Nors čia pat žaibas užges, ir atrodys dar tamsiau, bet žaibo šviesoje pamatyta perspektyva jau lieka atmintyje ir gaivina darbams.

Taip šnekama ne filosofus ir ne senus žmones, ne į protą, bet į gryną jausmą ir vaizduotę. Maironis kreipėsi į jaunimą, kurio logika yra kitokia. Tik Maironio spontaniškas, bes diskusijų griežtas su pasitikėjimu teigimas galėjo kaitinti riteriškai nusiteikusį jaunimą, lydėti į kovą, o pralaimėjus guosti naujomis kovoms ir galutiniam laimėjimui.

Išleidamas iš tautos daugumos, atitikdamas jos etinį jausmą, reagavimo ir pasisakymo būdą, Maironis skelbė naują gyvenimą, išlikdamas riteriškai karingas, idealistas, laimėti pasiryžęs. Todėl tik jis, o ne kas kitas, ir dominavo savo epochai".

Maironis, savo poetine kūryba daug prisidėjęs prie lietuvių tautos atgimimo ir nepriklausomos valstybės atstatymo, šiandien yra, berods, daugumos lietuvių pagerbiamas. Tačiau mūsų patriotinė poezija, nežiūrint kas ją bekurty jau nuo stovyklinių dienų Vokietijoje, tai iš vieno, tai iš kito kampo yra pašiepiama ir įžeidinėjama. Ar maža dėl to yra kentėjęs kitas didelio talento poetas ir mūsų geras pažįstamas Bernardas Brazdžionis?..

Apčiuopiamai gerai pažįstu Vakarų pasaulio grožinę literatūrą. Bet man iki šiol niekur neteko užtikti rimtų šnekų, kad italui -- Italija, britui -- Temzė, prancūzui -- Sena, vokiečiui -- Reinas ar Elbė, amerikiečiui -- Hudson River nebūtų poezijos žodžiai. Lietuva, Nemunas, Dubysa -- žodžiai, kuriuos ypač mėgo Maironis -- šiandien jau metami lauk iš mūsų poezijos žodyno. Ar tai nėra absurdas? Manyčiau, tai yra tikras nusikaltimas šiuo dar juodesnės nakties metu. Tačiau absurdų būvimą žmogaus gyvenime pripažįsta ir Kirkegardas...

Kūryboje ne tiek svarbu, koki žodyną poetas vartoja, bet kaip jį vartoja. Anot Jono Aisčio, jis nekaltas, kad šitaip tie žodeliai susidėliojo... Emocija, išgyvenimas, to išgyvenimo nuotaikos bei ritmo pajautimas, turinio ir formos darna, man rodos, yra tie pagrindiniai elementai, kurie atspindi gerą eilėraštį. Maironis tebėra gyvas liudininkas, kad kiekvienas žodis yra geras kūrybos ir tautos tarnyboj.

Vaiko ir jaunulio patyrimai tebėra gyvi širdy. Maironis mane veikė ir jaudino ne tik todėl, kad jis mokėjo mėtyti lakius posakius, sentencijas ir aforizmus, bet kad tie jo posakiai, sentencijos ir aforizmai buvo įausmingi ir dailūs. Vėliau, pradėjus lyginti Maironio kūrybą su kitų pamėgtų poetų darbais, pirminis įspūdis anaipol neišblėso: Atgimimo dainiaus poezija man vis tebebuvo kupina emocijos, tikėjimo, vilties ir įtaigos, skambė, tiesiog dainuotinė, aprėpanti plačius tautos ir atskiro asmens idealų barus.

Be tilto, kurį Maironis nutiesė naktį be aušros, vargu mūsų poezijos menas būtų pasiekęs tokį meninį aukštumą ir išugdęs tokias pastangas, kurių dėka lietuvių poezija ir šiandien tebėra aukštoji meninė plotmė, nestokojanti gyvastingumo ir stiprybei, savaimingai polėky. Maironio išdailinta kalba, jo žodynas, jo poezijos turinio ir formos darna, jo puikiai įsisavinta toninė eilėdara tebėra gyvi pavyzdžiai, kad lietuvių poezijos meistras turi tokią medžiagą, iš kurios galima didingus dalykus sukurti. Maironis mirė, bet jo darbuose atsispindi nemirtingas lietuvių tautos kūrybinis genijus.

Maironio kūrybinis palikimas yra didis. Norėdamas pagerbti jį patį ir jo palikimą, nesibaigiančią tarti drauge su Martynu Mažvydu: Imkit mane ir skaitykit! Lietuviškas jaunime, su meile ir pavasario ugnimi, imkit ir skaitykit Maironį!...

DŽIUGI NAUJIENA!

Siunčiame mūsų skanūs kepsnius maisto ir delikatesų krautuvėms visoje Amerikoje

Čikagiečiams jau gerai yra žinomas puikus Brighton Bakery Felikso Mackevičiaus gaminių skonis. Gyvenantieji ne Čikagoje gali apsirūpinti skaniais Brighton Bakery gaminiais: Ragoliu (Baumkuchen), lietuviškais biskvitais, įvairių skonių pyragaičiais, aguoninėm babbom, medauninkais, mazurkomis, lietuviško skonio keksais, įvairiais tortais, aštuonių rūšių duona ir kitais gaminiais. Tuos visus gaminius BRIGHTON BAKERY pasiųs jums paštu. Reikalaukite gaminių kainoraščio, iš kurio pasirinksite kas jums yra reikalinga. Čikagiečiai gali vietoje (kepykloje) gauti jau pagamintą prancūzišką tešlą, iš kurios patys namie pasigamins sau pageldaujamus kepsnius.

BRIGHTON BAKERY GAMINIŲ REIKALAUKITE VIŠOSE MAISTO KRAUTUVĖSE, KAIP CHICAGOJE, TAIP IR KITUR.

BRIGHTON BAKERY

2457 West 46th Place

Chicago 32, Illinois Telef. Virginia 7-1250

FILATELIJOS KAMPELIS (14)

ANTANAS BERNOTAS

JUNGtinės Amerikos VALSTYBĖS išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Lapkričio 1 d. -- pirmą kartą Kalėdoms skirtą 4 c. pašto ženklą. Piešinys -- kalėdinis vainikas ir dvi žvakės. Spausdintas raudona ir žalia spalvomis.

2. Lapkričio 14 d. -- aukštojo mokslo propagandos reikalui 4 c. pašto ženklą. Piešinys -- Amerikos reljefinis žemėlapis ir deganti senovinė lempelė. Spausdintas juoda ir žalia spalvomis.

PANAMOS KANALO ZONA išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Kovai su maliarijos liga -- 7 c. oro pašto ženklą. Piešinys -- juodas ir simbolis. Spausdintas juodai ant geltono iš viršaus popierio.

GERIAUSIA KALĖDINĖ DOVANA VAIKAMS ELEMENTORIUS E išmokys vaikus lengviausiai skaityti

Paruošė žinomas pedagogas Ignas Malėnas pačiu naujaušiu metodu.

Vaikus galima pradėti mokyti skaityti jau 4 metų, kai tik susidomi skaitymu.

Elementorius yra gausiai iliustruotas dail. V. Simankevičiaus spalvotais piešiniais. Išleido Ateitis Brooklyn, N. Y. Spaudė saleziečių spaustuvių Italijoje. Kaina \$2.50. Gaunama adresu: ATEITIS, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. ir pas platintojus.

2. Thatcher Ferry tilto virš kanalo pastatymo proga -- 4 c. Tiltas buvo atidarytas naudojimui spalio 12 d. Jis taip aukštai iškeltas, kad kanalu laivai praplaukia tilto neatidarydami. Piešinys -- Centralinės Amerikos žemėlapis su Panamos kanalu (spausdintas juodai), išilgai sąsmaukos -- tiltas, spausdintas sidabrine spalva. Įrašai sako: "The Panama Canal uniting the Oceans 1914", ir "The Thatcher Ferry Bridge uniting the Continents 1962".

BRAZILIJĄ išleido 10 cruzeirų pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas jų tautinis didvyris Henrique Dias. Ženklas tamsiai rudos spalvos.

Henrique Dias (apie 1600-1662) negrų kilmės vergas, gimė Pernambuco provincijoje. Išlaisvintas, jis įstojo į portugalų kariuomenę ir pasižymėjo nepaprastu narsumu kovose su kitais Brazilijai besibraunčiais kolonizatoriais: 1630 m. kovose su olandais, 1645 m. su ispanais. 1636 m. paskirtas visų negrų dalinių vadu, 1654 m. kovojo su olandais atsiimant Recife miestą. Mi-

rė visų pamirštas dideliame skurde.

LENKIJA papildomai išleido 4 dvikubius pašto ženklus iš vokečių atmintųjų žemių lenkiškumui įrodyti. Vienas ženklas rodo senovę, kitas -- dabartį, o tuščiame laukelyje paaiškinantis tekstas. Dabar rodomos Griunbergo, Košalyno, Allenšteino ir Dancigo žemės.

Čia parodytas 2,50 zlotų ženklas, skirtas Allenšteino žemėms. Matome Frauenburgo miesto bokštą. Gretimame ženkle -- aukštesnioji žemės ūkio mokykla.

Frauenburg (lenkai jį vadina Frombork) miestelį įsteigė kryžiuočiai 1284 m. senosiose prūsų žemėse. Miestelis yra į pietvakarius nuo Karaliaučiaus prie Aistmarų. Varmės vyskupijos centras. 1329-98 m. Frauenburge ant kalvos pastatyta gotikinio stiliaus katedra. Ant katedros stogo, kuris pašto ženkle parodytas, garsus astronomas kanau-ninkas Kopernikas (1473-1543) buvo išsirengęs savo observatoriją. Katedroje jis ir palaidotas.

Lenkai Frauenburgą valdė nuo 1466 iki 1772 m., po to priklausė Prūsijai ir Vokietijai. 1945 m. mieste atiduotas Lenkijai. 1939 m. mieste gyveno apie 3000 gyventojų.

ŠVEICARIJĄ išleido kasmetinė Pro Patria 5 primokamų pašto ženklų serija. Keturiuose ženkluose yra parodyti senoviniai Šveicarijos kantonų pinigėliai, penktame -- J.J. Rousseau atvaizdas.

Jean Jacques Rousseau (1712-1778), Šveicarijos filosofas ir rašytojas, gimė Ženevoje, o mirė Paryžiuje. Neturėdamas jokio pastovaus užsiėmimo ir gyvenamosios vietos, jis savo amžių praleido daugiausia keliaudamas iš vietos į vietą, ir daug rašė. Rašė įvairiausiais klausimais: iš filosofijos, ekonomikos, botanikos, sričių; muzikos ir filologijos klausimais; jis moralistas ir romanistas; kritikas ir t.t.

Liet. Enciklopedija rašo: "Rousseau įtaka vakarų kultūrai yra milžiniška. Jis buvo vienas didžiausių švietimo amžiaus reiškių". Lietuviškai yra išversti jo: Contrat Social ir Julija arba Naujoji Eloiza.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

MŪSŲ SVEIKATA

PAVELDĖJIMO PRINCIPAI

Iki 19-tojo šimtmečio antrosios pusės pradžios niekam nebuvo žinomos paveldėjimo paslaptys. Tai buvo misterija, aiškinama tik nuomonėmis ir samprotavimais, paremtais daugiausia asmenine vaizduote, o ne faktais, išsėdintais iš mokslinių tyrimų. Todėl paveldėjimą aiškino, kas kaip norėjo ir išmanė.

Pirmasis paveldėjimo misterijos tirti ryžosi austrų vienuolis Gregor Mendel (1822-1884). Jis savo vienuolyno erdviame darže augino kelių rūšių žirnius, kurie jam padėjo tirti paveldėjimo paslaptis. Nesileidžiant į eilę metų pavartotas techninės smulkmenos, pavaizduosime jo uždavinį: vienos rūšies žirnius -- raudonai žydinčius ir aukštais stiebais augančius -- sukryžavo arba užveisė su kitos rūšies žirniais -- baltai žydinčiais ir trumpais stiebiais. Iš taip sukryžiuotų sėklų išaugo abiejų rūšių žirniai, bet vieni jų turėjo abiejų rūšių savybes. Būtent, vieni pražydė raudonais žiedais, bet žemais stiebiais, kiti baltais žiedais, aukštais stiebais. Taigi, iš dviejų rūšių atsirado trečioji, kuri skyrėsi nuo pirmųjų, turėdama abiejų rūšių savybes.

Šitoks nenumatytas ir netikėtas pasireiškimas vienuoliui sužadino ryžą šia linkme toliau dirbti, įsivaizduojant, kad čia esama kas nors tokio, kas dar nėra žinoma ir kas gali priversti prie įdomių išvadų. Po eilės metų kruopštaus darbo, pasirem-damas aiškiais daviniais, jis priėjo išvados, kad sukryžiuojant skirtingas žirnių rūšis, galima išauginti naujas rūšis ir tuo pačiu skirtingas rūšis, kurios kiekvienai sekančiam derliui yra skirtingesnės ir vis mažiau turinčios savybių originaliųjų žirnių, t.y. protėvių ir prosenelių.

Jis priėjo išvados, kad žirnių sėklose esama kokios tai dar nežinomos jėgos, kuri įgalina perleisti savybes iš vienos kartos kitai, trečiai ir net tolimesnėms kartoms, kas reikėtų paveldėjimui. Kadangi jis apie tą jėgą nieko tikresnio nežinojo, tai ją pavadino paveldėjimo faktoriu, kuriam vėliau buvo duotas vardas -- genas.

Toliau jis ištyrė, kad genus perneša iš vienos kartos į kitą visai nepasikeitęs, kas praktiškai reiškia perdildant tėvų savybių vaikams be pakitimų.

Vienuolis Mendelis savo tiriamųjų darbų daviniais pastebėjo, kad jo praminti faktoriai, kuriuos nuo dabar vadinsime tik genais, savo įtaka reiškiasi dvjopai. Vieni laikomi vyraujančiais, o kiti recesyviais, pasyvesniais, lyg kuklesniais. Šis svarbus radinys turi gilią reikšmę ūkiniame gyvenime. Einant šiuo principu, atsiranda galimybė kryžavimo keliu per kelias kartas išauginti pageidaujamas savybes gyvuliuose ir augaluose. Tuo pačiu, nustelbti nepageidaujamas savybes. Šiuo principu dabar plačiai naudojamosi išauginimui geresnių gyvulių, javų, gėlių ir tt.

Tokie, bendrais bruožais, apibendrinantys techninę kalbą, vienuolio Mendelio kruopštaus mokslinio darbo nuopelnai visai žmonijai. Suformulavęs savo davinį, jis 1866 paskelbė mokslo pasauliui, kuris tuomet žaltai tai pažindėjo, nekreipiant reikiamo dėmesio ir nesigilinant į tikrąją reikšmę. Ir taip pasauliui dar reikėjo laukti pusšimtį metų, kol mokslininkai tikrai suprato ir susidomėjo Mendelio paveldėjimo principais.

Tik šio šimtmečio pradžioje imta tikrinti ir plačiau studijuoti jo principai, pavartojant netik augalus, bet vabzdžius ir gyvulius. Esminė Mendelio teorija pasitvirtino ir užtat ji liko faktu arba principu. Mendelis davė pasauliui tik patį pagrindą, išaiškinantį paveldėjimo įstatymus, kurių supratimą šio šimtmečio mokslininkai, daugiau patyrimo įgavę, praplėtė ir papildė. Tačiau reikia suprasti, kad ir iki šios dienos dar toli gražu nėra viskas žinoma apie paveldėjimo principus, kad dar esama paslapčių, kurias mokslininkai savo studijomis siekia išaiškinti. Todėl paveldėjimo žinojimą dar negalima laikyti už-

DR. STEPONAS BIEŽIS

baigtu objektu. Bet mokslo pažanga vis duoda naujų davinų, vis daugiau ir daugiau praskleidžia paslapties uždangą.

Mendelis savo aštuonerių me-

Vienuolis Gregor J. Mendel (1822-1884).

tų intensyvių studijų dėka įrodė, kad genai yra pastovūs, kad jie, kaip tokie ir perėję iš kartos į kartą, nekinta. Tai labai reikšmingas faktorius paveldėjimo eigoje. Kitais žodžiais, tai reiškia kad genų pastovumas neleidžia bet kuriai veislei išsigimti į kitokią veislę, kuri galėtų nebeturėti panašumo į originaliąją veislę. Tas principas galioja visai gyvybei ant žemės. Genų pastovumo, t.y. nekintamumo pagrindą vaikui paveldi savo tėvų, protėvių ir net dar tolimesnių kartų savybės. Tai liudija vaikų panašumas į tėvus, kartais į tolimesnės kartos panašumo junginį.

Evoliucijos mokslas sako, kad visa dabartinė gyvybė ant žemės išsirutuliojo iš žemesnės formos, iš vienos lastelės, maždaug prieš 50,000,000 metų, kada atsirado pirmoji gyvybė tokios lastelės formoje. Iš jos įvairių, bet labai lėtų pasikeitimų evoliucijos eigoje atsirado dabartinė augmenija, žuvis, paukščiai, gyvuliai ir žmogus, kuris laikomas aukščiausia gyvybės veisle. Su kaikiuriais evoliucijos principais sutinka ir religijos mokslas.

Taigi išeitų, kad genų nekintamumas prieštarautų evoliucijos principams. Vadinas, vienas su kitu visiškai nesiderina ir vienas ar kitas negali atitikti tikrovės. Vienok vieną ir kitą, mokslininkai pripažįsta, kas turėtų reikšti, kad evoliucija vyksta ir tuo pačiu metu genai, kurie nustato veislių pastovumą, nekinta. Paviršutiniškai žiūrint, atrodė aiškus paradoksas, bet tikrumoje taip nėra.

Pagrindą sudaro genai. Kartas nuo karto, kiek dabar žinoma, genas pakeičia savo cheminę formulę, atomui persikeliant iš vienos vietos kiton, kas buvusi paskirti pasuka kiton kryptin, sudarant ypatingą sąlygą, kurioje gyvybė įgauna galimybę lėtai ir tik labai lėtai, skaitant ilgais amžiais, šiek tiek pasikeisti, įgauti kitokias savybes. Tas geno cheminės formulės pakitėjimas yra vadinamas mutacija, kas reiškia staigų pasikeitimą arba įgavimą skirtingo charakterio savybės. Šis faktas kaip tik įgalina evoliucijos eigą ir neprieštarauja genų pastovumui, kas leidžia sunderinti vieną su kitu. Einant mutacijos principu atsirado gyvybės skirtingos rūšys ir veislės, ką mes šiandien matome savo aplinkoje. Bet reikėjo ne tūkstančių, bet milijonų metų išsirutulioti įvairioms gyvybės formoms. Kodėl ir kokiomis sąlygomis mutacija vyksta, teks kalbėti kitą kartą.

DIRVOJE GAUNAMOS — ir galima užsisakyti paštu — šios knygos:

Lithuania — Land of Heroes\$4.75
Leave Your Tears in Moscow\$3.95
R. Spalis — Ant Ribos \$5.00
Br. Raila — Tamsiausia prieš Aušrą\$5.00
Br. Raila — Iš paskendusio pasaulio\$5.00
J. Gliaudos — Ikaro Sonata2.00
Visa eilė kitų Draugo, Karvelio, Terros, Nidos išleistų knygų.
Teiraukitės — knygų reikalui suteiksime visas informacijas.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kuria SSSR dalį. Licensed by Vnesheposil'torg
SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVEJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrį:

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue CH 6-4724
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio, 21 Fifth Ave. RI 3-044C
- YONKERS, N. Y., 235 Neppenhan Ave.... GR 6-2681

(atidaryta nuo treči. iki penkt. 5-9 val.; šeštad. 10-9 val. sekmadieniai 1-6 val.p.p.)

- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

Skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

24 valandų patarnavimas Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS
savininkas

35571 Vine Street
Eastlake, Ohio

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

KUR ŠIANDIENĄ JINAI?

Šiuos metus pavadino Maironio metais ir skyrėme Maironiui.

Ir suprantama kodėl: Maironis savo gyvenimu ir kūryba susijęs su kylančia ir laisvam gyvenimui priskelusia Lietuva. Šiandien vėl tas pat, su kuo Maironis kovojo: "Geriausias jų sultis siurbia dėlės masokolai: abrusitelių šerti pilną šalį privarė, mums patiems gi į darbą visur kelią uždarė". Taigi Maironio žodis vėl aktualus, vėl jo mūsų tautai reikia, nes kartu su Maironiui galime klausyti: kur šiandieną Jinai, t. y. mūsų Lietuva, pavergtą, sutremptą, išniekintą?

Maironio minėjimas, skiriamas Clevelando ir jo apylinkių lietuvių visuomenei, rengiamas 1962 gruodžio 2, sekmadienį, 5 val. po pietų naujosios parapijos salėje.

Maironio kūrybinę programą atlieka geriausios meninės mūsų jėgos — muz. Alf. Mikulskio vadovaujama s Čiurlionio ansamblis, solistės A. Stempužienė ir J. Krištolaitytė - Daugėlienė, LB Vaidilos teatro aktoriai, paskaitą apie Maironį skaityto A. Augustinavičienė.

Padarėme, ką galėjome. Dabar kviečiami jūs visi. Maironis nusipelnė mūsų dėmesio ir pagarbos. Įėjimas su auka minėjimo išlaidoms apmokėti. Po programos — pasižmonėjimas su pažįstamais ir artimaisiais.

Maironio Metų Komitetas

• **Clevelande** šį savaitgalį, gruodžio 1-2 d. Čiurlionio ansamblio namuose įvyksta Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas. Kviečiami stebėtojai dalyvauti visi sportu besidomintieji.

• **A. Bielskus**, FASK-to sekretorius, persikėlė gyventi į 15321 Lake Shore Blvd., Cleveland 10. Telef. 486-6177.

• Šį šeštadienį gruodžio 1 d., 7:30 val., Čiurlionio ansamblio namuose, sportininkų suvažiavimo ir krepšinininkų atvykimo proga rengiamas pobūvis, į kurį kviečiama atvykti ir visuomenė.

• Praeitą savaitę iš Prancūzijos į Clevelandą atvyko 14 asmenų V. Dūdėno šeima.

Darbo dar negavo. Jos maitinimui, BALFas atidavė einamąją sąskaitą Superior Savings and Loan Ass. banke — 6712 Superior Av., Cleveland, Ohio, Account Nr. 22532.

Šį sekmadienį, po 9 ir 10:30 val. pamaldų prie šv. Jurgio parapijos bažnyčios

bus staliukas su aukų lapais.

Mieli tautiečiai, kad ir maža auka prisidėkit prie šios gausios šeimos įkurdinimo.

Visais rūpimais klausimais kreipkitės pas P. Bacionį — 6519 Edna Avenue. Tel. HE 1-3236.

BALFas

* **LIETUVIŲ KULTŪRINIO DARŽELIO SĄJUNGOS** metinis susirinkimas numatytas sausio mėnesį. Apie tai dar bus pranešta. Noriu tik priminti organizacijoms, kad jos nedelsių išrinkti atstovus į darželio sąjungą, įsijungiant į mūsų darželio globos pareigas. Tos pareigos nedidelės, bet būtinos: atstovauti lietuvių visų tautų darželių organizacijose, kuri rūpinasi darželių priežiūra tarptautiniame darželių reikale.

1963 m. vasarą bus 30 metų kai Lietuvių darželyje pastatytas Dr. Basanavičiaus paminklas. Reikėtų surengti atitinkamą paminėjimą.

K. S. Karpius

* **INŽ. BRONIUS IR REGINA SNARSKIAI** pasistatė modernius namus Brecksville, 12414 Calvin Road surengė įkurtuves. Vietinių draugų ir giminų būrį papildė iš Chicagos atvykę inž. Henrikas Kačinskis su ponija Elena Abramikiene. Iš Detroito -- Jurgis Baublys su ponija, Vladas Staškevičius ir Irena Laurus.

Pasidalinus mintimis ir linkėjimais gen. Tallat-Kelpšai pristatė jaunametes Lilią Snarskytę ir Dr. Bložio dvi dukreles, kurios gyvai, linksmai padėklamavusios užvedė Lietuvos himną, ką visi sustoję jautriai sugiedoję.

Snarskiai augina ir sūnų, Arditį, baigiantį gimnaziją; jis numatęs sau mokytojo profesiją. Tarp svečių dalyvavo ir R. Snarskienės motina, Elena Vainavičienė gyvenanti Clevelande.

K.S.K.

PADĖKA

LVS RAMOVĖ CLEVELANDO SKYRIUS dėkoja prisidėjusiems prie sekmingo kariuomenės šventės minėjimo:

Garbės nariui gen. Tallat-Kelpšai, DLK Birutės Draugijai ir ALB I apyl. p-kui J. Eidimui už sveikinimus. Adv. J. Smetonai už tartą šventei pritaikytą žodį.

Padėka priklauso R. Nasvytiei, tautinių šokių vedėjai J. Kavaliūnaiti ir šokėjoms -- Gr. Brazaitytei, A. Grauzinytei, M. ir R. Jokūbaitytėms, D. Juodėnaiti, V. Mekešaiti, D. Ramanauskaiti, E. Razgaitytei, L. Snarskytei, D. Vasarytei.

Akordeonistai -- A. Baliūni. Deklamuotojoms -- ams, H. Tatarūni, G. Gudėni, V. Tamuliui, M. ir R. Jokūbaitytėms, D. Macke vičiutei, J. Kavaliūnaiti, V. Nasvytiei.

Akordeonistų mokytojai J. Kazėniui. Akordeonistams -- V. Dautartui, G. Juodėniui, D. Leukonytei ir Š. Stempužiui.

Už dekoracijas P. Leliui.

Muzikos tvarkytojai -- J. Kalvaičiui.

Už paskolintas plokšteles -- J. Stempužiui.

Šviesų prižiūrėtojai -- Z. Dučmanui.

Bufeto šeiminkėms -- M. Tarutienėi, R. Šukienėi, Kalvaitienėi.

Baro tvarkytojams -- Stankevičiui, Spirikačiui.

Aukojusioms bufetui maistu -- ponionoms Jonaitienei, Garlauskienėi, Plechavičienei, Maciauskienėi, Atkočaitienei, Tarutienėi, pinigais p.p. Korsakui, Astrauskui, Rainik, už vyną B. Gražuliui.

Kun. klebonui B. Ivanauskui už palankumą išnuomuoiant parapijos salę.

Kun. Dzegoraičiui už iškilmingą šv. Mišias ir gražų pamokslą.

Visoms organizacijoms už dalyvavimą su vėliavomis minėjime ir pamaldose.

L.V.S. Ramovės Valdyba dėkoja VI. Braziuliui už taip puikiai paruoštą montazą.

Visiems dalyvavusiems, nariams ir svečiams ramovėniskais ačiū.

L.V.S. Ramovės Clevelando skyriaus valdyba

SPORTO VEIKĖJAMS SUSIRENKANT

Kiekvienais metais Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungai priklausančių vienetų atstovai suvažiuoja aptarti savo reikalų, išklausti Fizinio Auklėjimo ir Sporto komiteto pranešimų ir nu-kaišioti gairių tolimesnei sąjungos veiklai. Tokis suvažiavimas šį savaitgalį įvyksta Clevelande, kur šiuo metu yra ir FASKO buveinė.

ŠALFAS sąjunga, nors ir kamuoja charakteringų mūsų organizacijoms ligų, vis dar tebėra stiprus junginys, apimęs virš dvidešimties sporto klubų trijų sporto apygardose su dideliu būriu sportininkų. Sąjungos organizuoja j a m o s e įvairių rūšių apygardinę ir bendrosios varžybose kiekvienieriais metais varžosi tūkstančiai jaunimo.

Sąjungos veiklai palaikyti ir plėsti reikalingas nuolatinis nelabai gausių mūsų sporto darbuotojų dėmesys ir darbas. Nuo jų padėtų pastangų didžiąja dalimi ir priklauso mūsų sportinio gyvenimo plėtotė ir sėkmė.

Surasti tinkamiausius kelius sėkmingam darbui bus pats svarbiausias šio suvažiavimo uždavinys. Jei lietuvių jaunimas stipriai remiamas mūsų visuomenės gausiai sportuos lietuvių vardu ir Lietuvos garbei, ŠALFAS sąjunga bus patėsinusi į ją dedamas viltis ir tinkamai atlikusi savo, kaip lietuviškos ir patriotinės organizacijos, uždavinius.

jpn

PADĖKA

Dėkoju akių gydytojui Dr. Gražinai Pauliukonienei už suteiktą pagalbą man suširdus.

V. ČIURLIONIS

• **Parduodami 6 kambarių baldai** — 13589 Cedar Rd. Teirautis nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p. šeštadienį ir sekmadienį.

IEŠKOME ŠEIMININKES

Vedusi pora, gyvenanti apartamente, Shaker rajone, ieško šeiminkės. Pažadautina sutinkanti gyventi kartu. Jei ne, pirmenybė vairuojančiai.

Susijūnoimui skambinkite WA 1-7880 (136-138)

Jonas Brazauskas parduoda 2 šeimų namą — 16105 Trafalgar. Įmokėti \$500.00. Pasikola galima mokėti savininkui. Namas laisvas apsigyvenimui.

Skambinti IV 1-6265. (138-141)

GARDAUS MAISTO SIUNTIMAI I VISUS KRASTUS. PRISTATOMA PER 3-4 SAV. PILNAI GARANTUOTA PRASYKITE SARASU IR KAINORASCIU. GRAMERCY SHIPPING Co. 118 E. 28TH STREET NEW YORK 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

A T S T O V A S
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave., Cleveland, Ohio

MŪSŲ SODYBA

ATKREIPKIME DĖMESĮ Į KAMBARINES GĖLES

Šiuo metu dauguma butų jau yra apšildomi. Todėl gyvenimas namuose suaktyvėja ir jis daugiausia praleidžiamas kambariuose. Kambarinės gėlės vėl įgauna daugiau svarbos puošiant butą ar atskirus kambarius. Jos dabar turi pakeisti lauko darželius. Todėl, pirmiausia reikia peržvelgti sąlygas namuose, kuriose tos gėlės turės visą žiemą augti. Pirmose savaitėse kambarinės gėlės, jeigu jos yra sušaldytos iš lauko, yra gana jautrios sąlygų pasikeitimui. Tokiu atveju į kenkėjai smarkiau apipuoia, reikia stebėti, kaip raudoja voriuką, ir amara aphid. Muilinas skystimas (not detergent) labai padės šiuos kenkėjus pašalinti.

Reikia sureguliuoti kambarinių gėlių laistymą, stengtis neper-

lieti, geriau kartais leisti žemei šiek tiek pradžiūti. Patartina lengvai vandeniu apipurkšti bent vieną kartą per dieną, tas padės dalinai palaikyti oro drėgmę. Tręšti kambarines gėles laike trumpų ir nesaulėtų dienų nereikia.

* Daržovių lysves ar daržų patartina žiemai sukasti ir pasėti taip vad. žalią trąšą dažniausia vartojama rugelius, jie greit sudygsta ir gana sparčiai auga. Rugelius sėti reikia tokiu laiku, gal būtų geriau kiek vėliau, kad prieš užšalant jie būtų maždaug 3-4 incho.

* Kai kurie augalai reikalauja apsaugos žiemai. Vietose kur augalai palikti aštriems žiemos vėjams, kaip žaliaisiai rhododendronai įvairių rūšių ilex, azalijos, patartina apipurkšti sintetiniu latex. Be to, šiuos augalus nepalikti sausius prieš užšalant, jeigu žemė tuo metu yra sausa, reikia būtinai gerai perlieti. Visi žaliaisiai ir spygliuoti augalai ir žiemos metu transpiruoja drėgmę. Šaknys turi pilnai veikti žiemos metu, kad palaikyti lapuose vandens cirkuliaciją. Priedanga arba kitaip vad. (mulching) lapais durpėmis, medžio puivenomis yra labai gera apsauga nuo šalčio ir atlydžio, bet tik jos nevertoti pakol žemė lengvai nesusalo. Dažnas atlydis ir sušalimas yra labai kenksmingas augalams.

* Patikrinkime spygliuočius. Daugumą spygliuočių keičia spalvą geltonuoja ir spygliai krenta žemyn. Labai svarbu atkreipti dėmesį ir nustatyti kokie spygliai krenta, ar tie kurie buvo išaugę prieš du ar tris metus ar dabartiniai šių metų. Jeigu pastarieji tai ne viskas tvarkoje, tuomet reikia ieškoti priežasčių, o tokiu būdu. Dažnai pasitaiko, kad pušų medžiai būna aptraukti baltais, kaip vata pelėsiais t. y. žievės amaras -- aphid. Be šių, dažnas kenkėjas, tai raudojančios voriukas, suveda kiaušinėlius žiemai ant tušų, kadugių, hemlock, kanadiškų eglių. Apsaugai purkšti 50% Black Leaf Malathion, 2 arbatiniai šaukštukai 1 gal. vandens.

* Rožės reikalauja priedangos žiemai. Krūminės rožės paprastai pridengiamos žeme. Apkasti kiek galima ta pačia žeme lysvėje, jei nepakanka, reikia papildomos žemės paimti iš kitur ir apipilti nuo 6 iki 8 incho aplink stiebus. Tai atlikti reikia prieš pat žemei sušalant, nes per anksti pridengus yra pavojus įsimesiti ligai. Rožių medukai paprastai yra prilenkami prie žemės ir apklodami eglių ar kitokių spygliuočių medžių šakomis.

* Tris knygų bibliotekas dovanai bus galima laimėti, pasinaudojant Gabijos knygų išpardavimu, kuris vyks iki gruodžio 31 d. Sarasai siunčiami paprašius šiuo adresu: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Turime du sklypus, galima statyti ant kiekvieno po dvigubą namą.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti, ar sustoti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
Antanas Gailiūsis — MU 1-7014, Jonas Sabaliauskas, Kazys Ziedonis — KENmore 1-2089.

United Multiple Listing Service
780 E. 185 St. IV 1-6900
Res. KE 1-2190

GRAŽUS 1 ŠEIMAI NAMAS

7 kambariai ir 2 vonios
8110 Korman Ave. \$11,500.
Teirautis tel. HE 1-0781.
Parduoda savininkas.
(137-139)

Užsakykite Dirvą savo draugams ir pažįstamiems, artimoms ir tolimesiems giminėms. Tai bus viena gražiausių Kalėdų dovanų!

Patirtis rodo, kad yra daug lietuviškų šeimų, mielai norinčių skaityti lietuvišką laikraštį, bet dėl materialinių sąlygų nepajėgiančių jį užsisakyti. Kodėl nesuteikti jiems to džiaugsmo?

Nieko nedelsdami užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir suteikite Kalėdų džiaugsmą savo artimam — tokiu paprastu, bet nuoširdžiu būdu.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Siųsdamas \$10.00, prašau siųsti Dirvą 1 metams:

Vardas, pavardė

Adresas

1½ metų Dirva kainuoja \$6.00.

(užsakytojas)

UŽSAKYKITE GĖLĖS TELEGRAFU

Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvys — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

DIRVA

Nr. 138

1962 m. lapkričio 30 d.

KAS IR KUR?

• **Simas Kašelionis**, Dirvos novelės premijos mecenatas, jungiasi į Vilties draugijos šimtininkų eiles. Savo šimtinei atsiekti, jis vėl prisiuntė \$10.00 savo įnašui papildyti.

• **Ernestas Galvanauskas**, buvęs Nepr. Lietuvos ministris pirmininkas, minis-

teriu eilėje kabinėtų, Prekybos Instituto Klaipėdoje rektorius, susilaukė 80 m. amžiaus. Gyvena Madagaskare.

• **Inž. Kęstutis Juozas Jasaitis** mirė New Yorke nuo širdies smūgio susilaukęs tik 53 m. amžiaus. Lietuvoje pasižymėjo radijo stočių statybos srityje. Veiklus visuomenininkas, dalyvavęs skautų ir šaulių organizacijose.

Naujas psichiatrijos daktaras

Dr. Algimantas Biėkus-Bielkevičius

• **Dr. Algimantas Biėkus-Bielkevičius** baigė Psichiatrijos Institutą, Chicagoje, tuomi padidindamas negausią lietuvių gydytojų-psichiatrų grupę. Šis institutas, pastatytas prieš kelis metus ir valdžiai kainavęs apie 10 mil. dolerių, yra pirmaujantis JAV, gydytojų paruošimu psichiatrijos specialybėje ir protinių bei nervų ligų tyrimais. Tai vienintelis lietuvis baigęs šį institutą. Dabar eina at-sakingas pareigas Tinley Park Valst. ligoninėje, Chicagoje.

Dr. A. Biėkus-Bielkevičius Amerikoje gyvena nuo 1952 m. Yra gimęs Bugenių km. netoli Mažeikių. Baigęs Mažeikių gimnaziją, medicinos mokslus išėjo Hamburgo Universitete, Vokietijoje. Parašęs disertaciją apie

mažųjų kraujo indų sienelių funkcijas, 1951 m. gavo daktaro laipsnį. Disertacija parašyta vokiečių kalba ir išspausdinta Hamberge. Išlaikęs egzaminus Illinois valst., gavo teisę verstis medicinos praktika. Protinių ir nervų ligų srityje dirba jau daugiau kaip aštuonerius metus. Šalia to, veda tyrimus, daugiausia nustatymui raminančių vaistų įtakos į žmonių elgseną ir protavimą. Be to, yra prisidėjęs prie studijinių straipsnių paskelbimo medicinos žurnaluose. Priklauso Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijai, JAV gydytojų ir psichiatrų sąjungoms.

Dr. Biėkevičius yra susituokęs su Danute Kamarauskaite ir augina dvi dukreles.

Dr. P. Vileišis (kairėje) iš Waterbury LB atvežė Lietuviai Fondui 1,000 dolerių čekį, kuriuo džiaugiasi kultūros kongreso org. komiteto pirm. P. Gaučys, LB valdybos pirm. J. Jasaitis, Lietuviai Fondo išdininkas Z. Dailidka ir Lietuviai Fondo pirm. T. Blinstrubas. V.A. Račkausko nuotrauka

• **Jaunimo Stovyklos Dainava** Globos Komiteto Detroito skyrius Dirvai prisiuntė padėkos laišką kartu su \$10.00 čekiu už suruošto parengimo garsinimą. Tai dar vienas įsidėmėtinas ir gražus organizacijų ir spaudos bendradarbiavimo pavyzdys.

• **Vincės Jonuškaitės-Leskaitienės**, Didžiojo New Yorko Balfo vajuos komiteto vicepirmininkės, pavardė netyčia buvo praleista kun. L. Jankaus, Balfo reikalų vedėjo, ir E. Čekienės, Dirvos redakcijos kolegijos narės, aprašymuose apie Balfo veiklą.

• **Inž. E. Vilkas**, vyriausias skautininkas, ir vadeiva S. Naginionis lapkričio 24 d. vizitavo Toronto skautus. Ta proga įvykusiame pasitarime svečiai painformavo torontiečius skautus apie jubiliejinius metus bei tautinę stovyklą, kuri įvyks 1963 m. rugpiučio mėn. prie Bostono.

• **Kun. Dr. Jonas A. Starckus**, gyvenantis St. Michael's Church, 15 East 23rd St., Bayonne, N. J., įteikė Lietuviai Fondui tūkstantį dolerių auką. Tokiomis stambių rėmėjų aukomis Lietuviai Fondas nuolat auga ir stiprėja, pasiryžęs greit tapti taip laukiamu lietuvių kultūrinių reikalų rėmėju.

CHICAGO

• **Solistės Monikos Kripkauskienės** dainų rečitalis, kuris įvyks gruodžio 9 d., sekmadienį, Jaunimo Centro salėje, Chicagoje, laukiamas su dideliu susidomėjimu.

Savo koloratūriniu sopranu balsu pagarsėjusi, ji yra dainavusi įvairiuose kon-

certuose ne tik lietuviams, bet ir amerikiečiams. Ir kai galiausiai ji buvo pakviesta dainuoti Chicagoje Grant parke, kur jos balsu žavėjosi keliolika tūkstančių klausytojų ir kur patenka tik patys žymieji dainos bei muzikos atstovai, lietuvių tarėsi suorganizuoti didesnio masto jos pasirodymarečitalį.

Tam reikalui meno mėgėjai suorganizavo garbės ir darbo komitetus, kurie ir ėmėsi iniciatyvos šio koncerto surengimui.

Tai bus tikrai didelė meno šventė, kurios laukiama su dideliu nekantrumu.

(vk)

• **Prel. Ig. Albavičius**, Cicero šv. Antano parapijos klebonas, atšventė savo kunigystės auksinę sukaktį. Prelato pagerbimo bankete dalyvavo daug dvasiškijos ir lietuvių visuomenės atstovų. Prel. Ig. Albavičiaus dėka, šv. Antano parapija liko viena didžiausių lietuvių ramsčių nutautėjusių parapijų eilėje.

• **ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba** gruodžio 16 d., 4 val. p. p. "Dubysos" svetainės salėje, 2548 West 69 St. šaukia metinį skyriaus narių visuotinį susirinkimą. Susirinkime bus renkama nauja skyriaus valdyba ir revizijos komisija.

• **ALT S-gos Chicagos**, East Chicagos ir Cicero skyriai iš rengto š. m. spalio 27 d. Rudens Lapų baliaus gauto pelno, \$50.00 paskyrė paremti Prez. A. Smetonos monografijos leidimą.

• **A. Gintneriui ir Mingėlai**, kooptuojant daugiau pagalbininkų, pavesta suorganizuoti žurnalistų S-gos Centro valdybos rinkimus

NEW YORK

• **Antanas Diržys**, New Yorko LT S-gos I skyriaus pirmininkas, po sunkios ir laimingos operacijos pasveiko ir pradėjo dirbti.

• **Pranas Narvydas**, Dirvos ir kitų laikraščių bendradarbis, kelių organizacijų narys, nuoširdus spaudos rėmėjas, Korp. Neo-Lithuania macenatas, atšventęs 75 metų amžiaus sukaktį sunkiai susirgo. Dr. T. Savicko, dr. Iz. Skeivio ir sūnaus Vytauto priežiūroje po truputį taisosi namuose.

DIRVA METAMS
TIK \$10.00

Geriausia dovana Kalėdų proga yra Lietuvos Istorija, knyga didelio formato, 1000 puslapių, su 430 paveikslų, tvirtais gražiais aparais. Tokią dovaną gavusieji tikrai bus patenkinti. Kaina su prisiuntimu \$12.00.

Užsakymai išpildomi skubiai. Siunčiant užsakymus, prašome pažymėti, jog sužinojot per Dirvą. Norintieji gauti knygą prašomi kreiptis šiuo adresu: M. Kasparaitis, 1827 Linden Ave., Racine, Wis.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

Literatūros vakaras

Lietuvių Rašytojų Draugijos centro valdyba gruodžio 15 d., 7 val. vak. Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų salėje rengia literatūros vakarą, kuriame įvyks literatūros premijos mecenatų pagerbimas ir savo kūrinius skaitys B. Brazdžionis, A. Gricius, B. Raila, A. Rūta, J. Švaistas, E. Tumienė ir kt.

• **Kariuomenės šventės minėjimą** surengė L. V. S. Ramovė. Lapkričio 25 d. į parapijos salę susirinko daug publikos. Prkalbas sakė K. Liaudanskas, konsulas dr. J. Bielskis ir J. Švaistas. Meninėje programoje dalyvavo muzikos, dainos ir dramos menininkai: J. Armonienė, Ona Mironienė, Raimonda Apeikytė, V. Dapšys, P. Armonas, R. Dabšys, B. Budriūnas ir Andrius Mironas. Parapijos salėje ir prie įėjimo buvo renkamos aukos Lietuvos karo invalidams.

• **Stasys Paškauskas** su žmona Judita ir sūnumis Alvidu ir Rimvydu iš Kanados persikėlė gyventi į Los Angeles.

• **Algirdas Gustaitis**, rašytojas, 1419½ N. Maltman, L. A. 26, tel. 664-4109, yra Lietuvių Enciklopedijos atstovas Los Angelėj. Nauji prenumeratoriai ir anksčiau enciklopediją užsisakiusieji, visais enciklopedijos prenumeratos reikalais gali į jį kreiptis ir jis patarnaus. Enciklopedija dar priima naujus prenumeratorius užsakymus.

Los Angeles lietuvaite studentė I. Mažeikaitė eina tėvo pėdomis, aktyviai veikdama skautų organizacijoje ir įsijungdama į Los Angeles lietuvių kultūrinį gyvenimą. L. Kančausko nuotrauka

RADIJAS NEPANAŠUS

Į radiją. Toks yra neseniai gautas iš Europos: žemas, ilgas -- labai tinka į knygų lentyną: Naujiena -- aidó efektas. Tinka stereo perdavimui. Televizijos, magnetofonai, Hi Fi, stereo, Gradinskas, 2512 W 47th Str., Chicago, Ill., FR 6-1998.

Liūdesyje ir gailestyje jungiamės su

STELLA IR VYTAUTU
ABRAIČIAIS

staiga netekusiais motinos, jaukios

namų šilumos rūpintojėlės,

PRANCIŠKOS ŽOSTAUTIENĖS

Em. ir V. Rasteniai

Brangiai motinai, uošvei ir senelei

PRANCIŠKAI ŽOSTAUTIENEI

mirus, STELAI ir VYTAUTUI ABRAIČIAIS,
JONUI ir JULIJAI ŽOSTAUTAMS gilią užuojautą reiškia

Regina ir Vladas Ramanauskai

Brangiai Mamytei ir Uošvei

PRANCIŠKAI ŽOSTAUTIENEI

mirus, STELĄ ir VYTAUTĄ ABRAIČIUS nuosirdžiai užjaučiame

Marija ir Julius Abraičiai